

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ОЛИЙ МАЖЛИСГА ЙЎЛЛАГАН МУРОЖААТНОМАСИДАН:

«Камбағалликдан чиқиб кетиш учун энг муҳим омил – бу инсоннинг интилиши, ўз кучига таянган ҳолда, аниқ мақсад сари ҳаракати бўлиши керак».

ЗУМРАД БЕКАТОВА: ТЕЛЕМЕДИЦИНАГА 200 МИЛЛИОН ДОЛЛАР

БУГУНГИ КУН ҚАҲРАМОНИ: БИЛИМЛИ, ЗАКОВАТЛИ, ИСТЕЪДОДЛИ

INSON O'ZGARSA - JAMIYAT O'ZGARADI

milliy tiklanish

ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

ижтимоий-сиёсий газета

№ 1 (1103) 2021 йил 6 январь, чоршанба

1995 йил 10 июндан чика босилган

O'zMTDP — www.mf.uz

УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАР ИЖРОСИ УЧУН КИМ МАСЪУЛ?

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномасида миллий манфаатларимизни таъминлашга қаратилган ғоя ва ташаббусларга асосий ўрин берилгани, демократия ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш, миллий иқтисодийetni юксалтириш, Ўзбекистоннинг эртанги кунги бўлган ёшлар учун кенг имкониятлар яратиш, халқимиз соғлиги учун қайғуриш, тарбияни ҳаёт-мамонт масаласига айланттириш, таълим тизимида бошланган туб ислохотларни изчил давом эттириш юзасидан устувор йўналишлар белгилаб берилгани учун ҳам ушбу ҳужжат юртдошларимиз ва халқаро ҳамжамият томонидан кенг муҳокама қилинмоқда.

Давоми 3-бетда

Жамият

Ёшлар тарбиясига масъул раҳбарлар ўқитилмоқда

Давлат бошқаруви академиясида Президентимизнинг Олий Мажлис ва халққа Мурожаатномаси ҳамда «Ёшлар форуми»да белгилаб берилган вазифалар юзасидан ёшлар тарбиясига масъул бўлган давлат идоралари раҳбарлари иштирокида икки кунлик ўқув-семинар бошланди. Ўзбекистон Республикаси Ёшлар ишлари агентлиги ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат хизматини ривожлантириш агентлиги билан ҳамкорликда ташкил этилган семинарнинг очилишида Президент маслаҳатчисининг биринчи ўринбосари Қаҳрамон Қуронбоев, Бош вазир ўринбосари Беҳзод Мусаев, Ёшлар ишлари агентлиги директори Алишер Саъдуллаев ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимларининг Ёшлар сиёсати, ижтимоий ривожлантириш ва маънавий-маърифий масалалар бўйича ўринбосарлари иштирок этди. «Ёшлар: 1+1» дастури доирасида ишсиз ва уюлмаган ёшларни касб-ҳунар ва тадбиркорликка ўқитиш, уларга устоз-шогирд аънаси асосида ҳунар ўргатиш, ижтимоий ҳимояга муҳтож ёшлар қатлами билан самарали ишлаш механизмини йўлга қўйиш ҳамда давлатимиз раҳбарининг 2020 йил 13 октябрдаги «Аҳолини тадбиркорликка жалб қилиш тизimini такомиллаштириш ва тадбиркорликни ривожлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига кўра, ёшларга имтиёзли фойзаларда микрокредитлар ажратиш тартиби бўйича ўқув дастурлари ўтказилаётгани таъкидланди. Мамлакатимиз бўйлаб ёшлар кичик саноат зоналарини ташкил этиш, Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси маблағлари ҳисобидан ёшларга субсидия ва грантлар ажратиш тартиби, ёшлар дастурлари ижросини мониторинг қилиш бўйича yoshlar@argos.uz платформасини ташкил қилиш масалалари муҳокама қилинди.

Давоми 7-бетда

480 МИЛЛИОНЛИК

«КРЕДИТ ҲИЙНИ» ҚАНДАЙ ЯҚУНЛАНАДИ?

Қўқонда юз берган қуйидаги воқеа бирон-бир «креатив» режиссёрнинг қўлига тушиб қолса борми, битта кассабоп сериал «ест» бўларди. Чунки сюжет бор, жабрланувчи ҳам, жабр етказувчи ҳам...

10c

КЎРЛМАН

ЁКИ РОСТДАН ҲАМ

ЎЗЛИГИМИЗНИ УНУТЯПМИЗМИ?

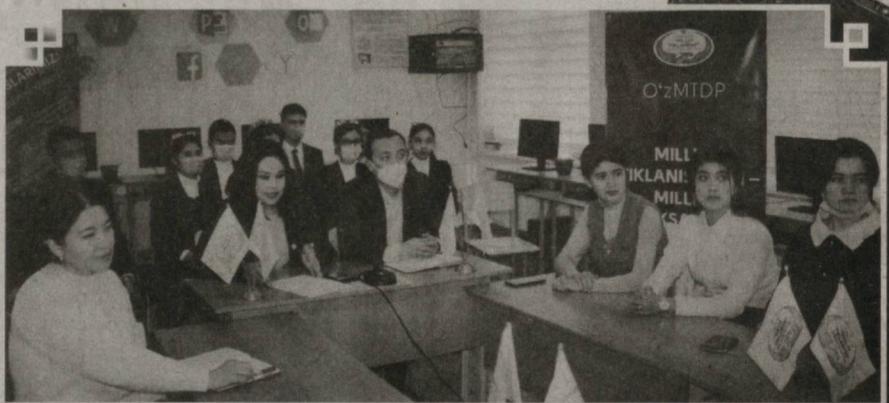

ОЛИЙ СУДГА САВОЛИМИЗ БОР

7c

ЎЗБЕКИСТОН
**«МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ»
 ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ**
**БАРЧА ЮРТДОШЛАРИМИЗНИ ЯНГИ
 ЙИЛ БИЛАН МУБОРАКБОД ЭТАДИ.**
**ЯНГИ ЙИЛ ЯНГИ
 ҲОЯЛАР, ЛОЙИҲАЛАР
 ВА МУВАФФАҚИЯТЛАР
 ЙИЛИГА АЙЛАНСИН!**

**ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ»
 ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ АНДИЖОН
 ВИЛОЯТИ КЕНГАШИ ЮРТДОШЛАРИМИЗНИ
 ЯНГИ ЙИЛ БИЛАН ҚУТЛАБ, ЯНГИДАН
 ЯНГИ ЗАҲАРЛАР ТИЛАЙДИ.**

Ўзбекистоннинг глобал ва минтақавий ташаббуслари дунё ҳамжамияти томонидан қўллаб-қувватланаётгани ва ҳаётга жорий этилаётгани эса, барчамизга бирдек фахр ва ифтихор бахш этади, албатта.

УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАР ИЖРОСИ УЧУН КИМ МАСЪУЛ?

Мурожаатномада қайд этилган ҳар бир фикр, ҳар бир мулоҳаза ва долзарб вазифалар қайси соҳа ёхуд тизимга тааллуқли бўлмасин, улар замирида, энг аввало, фуқаролар ҳуқуқини ҳимоя қилиш гоёса мужассам экани таъкидланапти.

Зеро, Янги Ўзбекистонда инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш борасидаги ўзгаришлар халқаро стандартларни миллий қонунчилигимизга босқичма босқич имплементация қилган ҳолда амалга оширилмоқда. Хусусан, бугунгача Ўзбекистон томонидан ратификация қилинган инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари соҳасига доир 80 дан ортиқ халқаро ҳужжат нормалари миллий қонунчилигимизда ўз аксини топди. Шунингдек, Ўзбекистон БМТнинг 6 та асосий шартномаси ва 4 та факультатив протокоliga кўшилди. Жорий йилнинг июнь ойида қабул қилинган Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикасининг Миллий стратегияси эса, ушбу соҳада давлат сиёсатининг янада самарали амалга оширилишига, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига ҳурмат муносабати шаклланишига хизмат қила бошлади.

Назир СОБИРОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
«Миллий тикланиш» демократик партияси фракцияси аъзоси

Мурожаатномадаги «Биз Ўзбекистонни ривожланган мамлакатга айлантиришни мақсад қилиб кўйган эканмиз, бунга фақат жадал ислохотлар, илм-маърифат ва инновация билан эриша оламиз. Бунинг учун, авваламбор, ташаббускор ислохотчи бўлиб майдонга чиқаётган, стратегик фикр юратадиган, билимли ва малакали янги авлод кадрларини тарбиялашимиз зарур. Шунинг учун ҳам боғчадан бошлаб олий ўқув юртигача – таълимнинг барча бўғинларини ислоҳ қилишни бошладик», деган сўзлар мамлакатимизда узлуксиз таълим тизимида амалга оширилаётган ислохотларнинг кўламини яққол намоён этганини таъкидлаш жоиз.

Бу айна пайтда Янги йилда олий маълумот олишга иштиёқи баланд, ўз устида ишлаб, илмли бўламан деган ёшларга янада кенг имкониятлар яратилишидан ҳам далолат берди. Жумладан, янги йилда мактаб битирувчиларини олий таълим билан қамраб олиш даражаси 50-60 фоизга етказилади. Олий таълимга қабул грантлари миқдори икки мартаба кўпайтирилади.

Қизлар учун эса алоҳида грантлар ажратилади.

Мурожаатномада Жаҳон банки, БМТнинг Тараққиёт дастури ва бошқа халқаро ташкилотлар билан бирга камбағалликни камайтириш бўйича дастурлар ишлаб чиқиш таклифи ҳам илгари сурилди. Шунингдек, жойлардаги ижтимоий муаммоларни ҳал этишга оид тадбиркорлик ташаббусларини, айниқса, ёшлар ва аёллар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлашга устувор аҳамият бериш зарурлиги таъкидланди. 2021 йилда хотин-қизлар ва ёшларни қўллаб-қувватлаш борасидаги ишларни янги босқичга кўтариш мақсадида 5,5 минг нафардан ортиқ аёлларнинг кичик бизнес йўналишидаги лойиҳаларига 100 миллиард сўм миқдорда имтиёзли кредит ажратилиши маълум қилинди.

Албатта, ҳамма ҳам тадбиркор бўла олмайди. Шу сабабли, бундай фуқаролар билан тизимли иш олиб бориб, касбга қайта тайёрлаш орқали уларни муносиб иш жойи билан таъминлаш лозимлиги, ушбу мақсадлар учун 700 миллион доллар жалб қилиниши таъкидланди. Шунингдек, ижтимоий ҳимояга муҳтож хотин-қизларни тадбиркорлик марказларида қисқа ўқув курсларида 5 та муҳим ташаббус доирасида ўқитиш ҳам йўлга қўйилмайдиган бўлди. Давлат раҳбарининг: «Биз янги иш ўринларини яратадиган тадбиркорларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашимиз, таъбир жоиз бўлса, уларни елкамизда кўтаришимиз керак», деган сўзлари эса 2021 йилда ҳам тадбиркорликни ривожлантириш кўлами янада кенгайишидан далолат беради.

Мурожаатномада ҳукуматга уч ой муддатда

зиёрат ва аънавий туризмни ривожлантириш мумкин бўлган маршрутлардаги объектлар сонини 800 тага етказиш бўйича чора-тадбирларни белгилаш вазифаси ҳам юклатилди. Шунингдек, ЮНЕСКОнинг Умумжаҳон моддий маданий мероси ва номоддий маданий мероси рўйхатига янги объектларни киритишни тезлаштириш лозимлиги таъкидланди.

Шухрат ДЕҲҚОНОВ,
«Тараққиёт стратегияси» маркази бош координатори

– Янги Ўзбекистоннинг БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашига аъзо бўлгани нафақат юртимиз, балки дунё миқёсида ҳам тарихий воқелик сифатида қарши олинди.

Ўзбекистоннинг глобал ва минтақавий ташаббуслари дунё ҳамжамияти томонидан қўллаб-қувватланаётгани ва ҳаётга жорий этилаётгани эса, барчамизга бирдек фахр ва ифтихор бахш этади, албатта.

Ўз навбатида, «Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили» деб номланган 2021 йилда ёш авлод вакиллари-нинг ҳуқуқларини таъминлаш бўйича амалга оширилаётган ислохотлар изчил давом этирилиши Мурожаатномада қатъий баён этилди.

Шу ўринда Давлатимиз раҳбарининг Ёшлар ҳуқуқлари тўғрисидаги БМТ конвенциясини қабул қилиш таклифи халқаро ҳамжамият томонидан илиқ кутиб олинганини, Ўзбекистон раҳбари бунга асос қилиб, дунё миқёсида ёшлар сонини икки миллиарддан ортиб кетгани, халқаро терроризм ва экстремизм шиддат билан ўсиб бораётган бир пайтда ёшларга ҳимоя зарурлигини асослаб берганини таъкидлаш жоиз.

Маълумки, суд-ҳуқуқ соҳаси ҳам айна пайтда энг кўп муҳокама этилаётган мавзулардан бўлиб, одил судловга эришиш, судларнинг чинакам мустақиллигини таъминлаш, шу жумладан, жиноий жазоларни либераллаштириш соҳасидаги ислохотлар натижасини шу йилнинг ўзида судланган шахсларнинг 74 фоизига нисбатан озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазолар тайинланганида ҳам кўриш мумкин. Жорий йилда жазо муддатини ўтаётган ва тузалиш йўлига кирган 616 нафар фуқаро афв этилиб, 719 нафар фуқарога нисбатан оқлов ҳукми чиқарилгани ҳам фикримизга далил бўлиши мумкин.

Таъкидлаш жоизки, янги йилда фуқароларимизга суд биносига келиб юрмасдан, онлайн тартибда мурожаат қилиш, ўз аризаларини кўриб чиқиш жараёнини масофадан туриб кузатиб бориш имконияти яратилмайдиган бўлди. 25 та манзил-колонияларнинг босқичма-босқич қисқартирилиши назарда тутилаётгани ҳам халқаро талабларга тўла жавоб берадиган чоралардир.

Мухтасар айтганда, 2021 йил инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш,

халқимиз учун муносиб турмуш даражасини таъминлаш, жамият фаровонлигини мустаҳкамлаш, демократик ислохотлар самарадорлигини ошириш йўлида баракали йил бўлади, дея умид қиламиз.

Ушбу жараёнларда «Тараққиёт стратегияси» маркази жамоаси ҳам бор куч ва имкониятларини сафарбар этиб, мамлакатимизда инсон ҳуқуқлари ҳимоясининг кафолатларини кенгайтириш ҳамда мустаҳкамлашга қаратилган эзгу сайёҳаракатларда фаол иштирок этишни мақсад қилган.

Зумрад БЕКАТОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
ЎзМТДП фракцияси аъзоси

Мурожаатномада пандемияга қарши кураш тадбирлари давом эттирилиши, улар давлат бюджетининг шакллантирилган 3 триллион сўм захира ҳисобидан амалга оширилиши, тиббиёт соҳасини рақамлаштириш кўлами янада кенгайтирилиб, барча тиббиёт муассасаларида масофавий хизматлар кўпайтирилиши маълум қилинди. Шунингдек, Республика иختисослаштирилган марказлари ва уларнинг филиаллари ўртасида телемедицина йўлга қўйилиши, 200 миллион доллар йўналтирилган ҳолда санитария-эпидемиология

хизматининг моддий-техник базаси яхшиланиб, замонавий лабораториялар ташкил этилиши таъкидланди.

Шунингдек, кейинги йилдан бошлаб 100 миллиард сўм маблағ йўналтирилиб, 15 ёшгача бўлган болалар ва ҳомиладор аёлларга 7 турдаги витаминлар, болалар учун паразитар касалликларга қарши дори воситалари бепул тарқатилиши, бу эса чақалоқларнинг соғлом дунёга келиши, болаликдан ногиронлиги, аёллар ўртасида камқонликнинг олдини олишда муҳим аҳамиятга эга экани айтилди.

Яна бир масала – давлат бюджети ҳисобидан оқон ва бошқа ирсий гематологик касалликлар диагностикаси ва даволаш учун 250 миллиард, буйрак етишмовчилигига чалинган 5 мингдан зиёд беморларда бепул гемодиализ ўтказиш учун 140 миллиард, эндокрин касалликлар бўйича ҳудудий шифохоналарда махсус шифо ўринлари ташкил этиш учун эса 150 миллиард сўм маблағ ажратилиши режалаштирилгани айтилди.

Президентимиз Мурожаатномасида буюк бобокалонимиз Имом Мотуридий ҳазратларининг «Тириклик ҳикмати» соғлиққа, деб билгин», деган чуқур маъноли сўзлари бежиз тилга олинмаганини эътироф этиш жоиз.

Хулоса қилиб шуни айтиш жоизки, Мурожаатномада кўрсатиб берилган устувор йўналишлар ҳамда долзарб вазифалар ижроси учун энг аввало биз – халқ ишонч билдирган депутатлар, сайловлар пайтида ўз гоё ва ташаббуслари билан сайловчилар эътиборини қозонган сиёсий партиялар масъулдирлар.

Таклиф

Маҳаллий Кенгашларда ҳам ҳудудий ННТлар вакили бўлиши лозим

Давлат раҳбарининг парламентга Мурожаатномасида таъкидланганидек, амалга оширилаётган ислохотлар самарасини ҳар бир инсон ўз ҳаётида ҳис этиши учун қабул қилинаётган ҳужжатлар ижросини ўз вақтида ва самарали таъминлаш талаб этилади.

Республика ва маҳаллий даражада қабул қилинаётган ҳужжатлар, ишлаб чиқиладиган дастурлар сидқидилдан ва тўлақонли амалга оширилса, жамиятдаги мавжуд муаммоларни масалаларни ҳал этиш ва аҳолининг турмуш сифатини янада яхшилашга хизмат қилади. Ижронини ташкил қилиш жараёнида самарали назоратнинг бўлиши эса муҳим аҳамиятга эга.

Президентимизнинг таъкидлашича, амалдаги назорат тизими кўпроқ формал тусга эга бўлиб, ижронини ташкил этишдаги муаммоларни аниқлаш ва ҳал қилишга йўналтирилмаяпти. Шундан келиб чиқиб, қабул қилинган ҳужжатлар ижросини таш-

кил этишда жамоатчилик иштироки ва назорати кенг йўлга қўйилади. Жумладан, «жамоатчилик эшитувлари» ва «жамоатчилик мониторинги» жорий қилинади. Бу жараёнга фуқаролик жамияти институтлари, оммавий ахборот воситалари ва фуқаролар фаол жалб этилади.

Кучли фуқаролик жамияти шаклланиши давлатларда жамоатчилик назорати механизми самарали ишлайди. Мамлакатимизда ҳам 2019 йилда ташкил этилган «Юксалиш» умуммиллий ҳаракатига Давлат дастурлари ижросининг мониторингини жамоатчилик назорати тартибиде олиб бориш вазифаси юклатилган. Бугунги кунгача бўлган фаолияти давомида Ҳаракат

томонидан етарлича тажриба тўпланди. Жамоатчилик назоратининг таъсирчан механизmlарини амалиётга жорий этиш борасида, бу жараёнда нодавлат нотижорат ташкилотларини ҳамда фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари фаол иштирокини таъминлаш борасида ҳам ишлар олиб боришмоқда.

Мурожаатномада мавжуд муаммоларни аниқлаш, уларни чуқур таҳлил қилиш, ечимлари бўйича таклиф ишлаб чиқиш, ижроси устидан жамоатчилик назоратини таъминлашга ижтимоий буюртма асосида нодавлат нотижорат ташкилотлари жалб этилиши, шунингдек, парламент куйи палатасида нодавлат нотижорат ташки-

лотларининг доимий вакили институти жорий этилиши таклиф қилинди. Бу албатта ҳозирги шароитда жуда ўринли ҳамда нодавлат нотижорат ташкилотларини ҳамда ишлашга ундовчи муҳим қадам бўлди.

Шу билан биргаликда, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларида ҳам ҳудудий нодавлат нотижорат ташкилотларининг вакили бўлиши ҳамда ушбу вакил маҳаллий Кенгашлар сессияларида иштирок этиш, қабул қилинаётган қарорларга таъсирчан жамоатчилик назорати ва ижтимоий шериклик масалаларини киритиш бўйича таклифлар бериш ваколатига ҳам эга бўлиши янама мақсадга мувофиқ бўлади.

Зафар КАРИМОВ,
«Юксалиш» умуммиллий ҳаракати Самарқанд вилояти бўлинмаси раҳбари

Мамлакатимиз раҳбари ҳар гал ёшлар билан мулоқот қилганида ўқиш, излаш, тинимсиз ҳаракат қилиш лозимлигини алоҳида таъкидлайди. Президентимизнинг «Ўз тажрибамдан келиб чиқиб, сизларга айтадиган маслаҳатим шунки: Илми қадрланг, илмга интилинг! Бир сония вақтингиз ҳам бекор ўтмасин! Ёшлик – умрнинг энг бебаҳо даври. Илм ва билим – ўтда ёнмайдиган, сувда чуқмайдиган, ҳеч ким сиздан тортиб ололмайдиган бойлик эканини асло унутманг! Сизлар мустақиллик фарзандларисиз», деган даъваткор сўзлари юртимиз ёшларини янги марралар сари ундаб, билим олиш ва илм излашга бўлган ғайрат-шижоатини янада ошироқда.

БУГУНГИ КҮН ҚАДРАМОНИ БИЛИМИ, ЗАКОВАТЛИ, ИСТЕЪДОДЛИ

(Ўзбек зиёлиси, таниқли адиб Хуршид Дўстмуҳаммаднинг ижодий портретига чизилар)

2021 йилнинг «Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили» деб эълон қилинган ҳам давлатимиз раҳбарининг Ёшлар форумидаги нутқида навқирон йигит-қизларимизга қарата: «Сизларни Ўзбекистоннинг энг катта бойлиги, бебаҳо хазинаси сифатида қадрлайман», деб айтган эътирофларининг амалий тасдиғи бўлди. Ўзбекистон Президентининг Олий Мажлисига йўллаган навбатдаги Мурожаатномасида ҳам ушбу йўналишдаги энг муҳим мақсад ва вазифалар белгилаб берилди.

Юртбошимиз таъкидлаганидек, «Агар катта авлоднинг билими ва тажрибасини, узқонни кўра олиш фазилатларини ёшларимиздаги ғайрат-шижоат, мардлик ва фидойилик билан бирлаштира оلسак, кўзлаган марраларга албатта етамиз. Янги Ўзбекистонни ана шундай билимли ва бунёдкор ёшларимиз билан биргаликда барпо етамиз».

Чиндан ҳам, мамлакатимизда фаол ва интилувчан ёшлар билан бирга илм-маърифатли ва донишманд улуғларимиз ҳам кўп. Шундай ибратли катта авлод вакиллари билан бири-таниқли давлат ва жамоат арбоби, ёзувчи ва журналист, таржимон ва мураббий Хуршид Дўстмуҳаммад бўлиб, ушбу мақолада унинг серқирра билими, кенг дунёқараш ва тафаккури ҳамда бой бадиий, илмий, ҳаётий тажрибаси ҳақида мухтасар сўз юритишга ҳажм етдим.

Президентимиз фармонига мувофиқ, Ўзбекистон мустақиллигининг 29 йиллиги арафасида бир гуруҳ юртдошларимиз фахрий унвонлар, орден ва медаллар билан тақдирландилар. Янги йил байрами арафасида Кўксаройда 2020 йил – синови ва тахликали йил қаҳрамонларига мукофотлар топширилди.

Миллатимиз Сардори таъбири билан айтганда, «бугунги куннинг қаҳрамонлари, мардона халқимизнинг буюк вакиллари» сафида Хуршид Дўстмуҳаммад ҳам бор эди. Юртбошимиз кўлидан – «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими» унвони – юксак мукофотли олар экан Хуршид Дўстмуҳаммад: «Сиз «ишонч» тўғрисида кўп гапирасиз», – деди. «Зеро, ишонч – бу эртанги кунга, истиқболга ишонч, умрга маъно-мазмун, жозоба бағишлайди, некинликка тўйинган мазмундан мудом шугъла, нур таратади. Ишонч – инсон ҳаётига мазмун бағишловчи энг гўзал туйғулардан бири».

Зеро, ишонч туйғуси ҳар қандай жамятнинг мустаҳкамлигини, пишиқ-пухталигини таъмин этишда бамисоли цемент вазифасини ўтайди. Узро ишонч туйғуси шакллантирилмаган жамятда кўзланган юксак марраларни кўлга киритиш мушкуллигича қолаверди», – деди.

Хуршид ака 1997 йилда «Шуҳрат» медални, 2006 йилда эса «Дўстлик» ордени билан тақдирланган. Фурсатдан фойдаланиб, Хуршид акани юксак давлат мукофоти билан яна бир бор табриқлаб, самарали ва садоқатли серқирра фаолияти, ватанпарварлиги ва ташаббускорлиги билан ёшларга ибрат бўлаётгани учун у кишига чуқур миннатдорлик билдираман.

Хуршид Дўстмуҳаммад: «Тошкентнинг Эски шаҳар

қисмида, Чорсу бозоридан Сағбон кўчаси бўйлаб кетаверсангиз Қўштут даҳасидан ўтасиз, шунда чапга – Чигатай дарвозасига олиб чиқадиган Хуррият тор кўчаси келади.

Уша кўчадаги хонадонда тугилиб, уша кўчаларни чанғитиб ўсганмиз. Ҳарф таниган пайтларимдан кўчамизнинг номи менга жуда ёқар, негадир «хуррият» деганда юзларимни майин шабада сийлаб ўтгандек бўлар, ҳатто 60-йилларнинг бошларида Чимбой маҳалласидаги янги кураётган уйимизга кўчамизда биринчи навбатда, янги кўчамизнинг номи қандай бўларкин, деган ҳавотиру кўнглимдан кечган.

Оиладаги тўққиз фарзанднинг кенжаси – уч ака, беш опанинг укаси бўлиш тенги йўқ бахт албатта, қачон шундан гап очилса, суҳбатдошларим, роса эркатой бўлган экансизда, деб ҳаваслари келади. Аслида, кенжатоғлиқ имтиёзлари менга кўпда насиб етмаганди, чунки тўнғич опанамизнинг тўнғич фарзанди мендан бор-йўғи бир ёш кичик бўлганидан бизнинг оиладаги кенжалик «хуқуқ ва имтиёзлари» тўнғич неварига ўтиб кетган. Қолаверса, яқин-яқинга келиб бошқа бир ҳаётлар олиб қочадиган бўлиб қолмоқда: серфарзанд оилалардаги кенжанинг масъулияти кейинроқ, йил сайин ошадиган-ошиб бораверар экан...

ПАРЛАМЕНТ ИЖОДИЙ МАКТАБИНИНГ ЁРҚИН НАМОЯНДАСИ

Хуршид Дўстмуҳаммад тўрт карра Олий Мажлис депутатлигига сайланган. Бир палатала биринчи ва иккинчи чакриқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати (1997 – 2004), икки палатала Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутати (2005 – 2009 йиллар, 2020 йилдан то ҳозиргача), парламентнинг Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитаси раиси, Спикер ўринбосари бўлиб ишлаган йиллардан яқиндан танишганмиз. Қанчадан-қанча қонун лойиҳалари устида биргаликда иш олиб борганмиз.

Уша даврда Ўзбекистон Қаҳрамонлари, халқ шоирлари Абдулло Орипов ва Ёркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Ҳошимов, шунингдек, машҳур адабиётшунос олим ва моҳир таржимон – сўз зарғари Иброҳим Фафуров каби етакчи зиёлилар иштирокида парламентда ўзига хос ижодий мактаб шаклланигани алоҳида қайд этиш лозим. Хуршид ака ана шу мактабнинг ёрқин намояндаси ва садоқатли давомчиси ҳисобланади.

Парламент ижодий мактаби фаолиятининг ўзига хос икки хусусиятини таъкидлашни истайман.

Биринчидан, ушбу мактаб намояндалари миллий қонунчилик тилига сайқал бериш ва ўзбек юридик атамашунослигини ривожлантириш билан бевосита шугулланганлар. Илгари парламентда кўп йиллар давомида қонун лойиҳалари ўзбек тилида тайёрланмагани аччиқ ҳақиқатдир. Шунинг учун тилимизга таржима қилинган қонун лойиҳасига имкон қадар ўзбекона руҳ ва жон бағишлашда мазкур ижодий мактаб вакилларининг хизматлари катта бўлган.

Иккинчидан, оммавий ахборот воситалари, муаллифлик ҳуқуқи, маданият ва маъ-

рифат, таълим ва илм-фанга доир кўплаб қонунларни ишлаб чиқиш ҳамда қабул қилишда ушбу мактаб намояндаларининг катта ҳаётий тажрибасига ҳам таянган. Чунки улар Олий Мажлис депутатлигига сайланишдан аввал айна шу соҳаларда узоқ йиллар меҳнат қилган ва катта тажриба орттирган.

Хуршид Дўстмуҳаммад бир палатала Олий Мажлис депутати сифатида фаолият юритганида мамлакатимизда оммавий ахборот воситалари ва сўз эркинлигининг ҳуқуқий асосларини яратишда фаол иштирок этган. У «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги, «Журналистлик фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги, «Телекоммуникациялар

далили сифатида юксак баҳолаганлари бежиз эмас.

«МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ПАРТИЯСИ РАИСИ

Хуршид Дўстмуҳаммад: «Сивётвозликдан узоқ юрган одам 1996 йили «Миллий тикланиш» демократик партияси ташкил топди-ю, ҳе йўқ-бе йўқ унинг сафига кирдим. Назаримда, партия Уставида белгилаб қўйилган мақсад-вазифалар мени кўпдан бундан йўлантириб, ташвишлантириб келаятган орзу-ниятларимнинг айнан ўзгисини эди. Қолаверса, партия етакчилари орасида таниқли адиб-шоирларимизнинг борлиги ҳам мени мафтун этган бўлса ажабмас».

Мустақиллик йилларида бошланган миллий

Хуршид Дўстмуҳаммад бугунги кунда ҳам Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатидир. Сўнгги тўрт йилда барча соҳаларда кенг қуламли ўзгаришларни амалга ошириш бўйича қабул қилинган 150 та қонунни ишлаб чиқишда Хуршид аканинг ҳам муносиб ҳиссаси бор, албатта.

тўғрисида»ги, «Реклама тўғрисида»ги, «Муаллифлик ҳуқуқи ва турдош ҳуқуқлар тўғрисида»ги қонунларини ишлаб чиқиши, муҳокама қилиниши, қабул қилиниши ва ҳаётга татбиқ этилишида жонбозлик кўрсатган. Чунки Хуршид ака ҳақли таъкидлаганидек: «Оммавий ахборот воситалари, умуман журналистика ва ахборот соҳасига тааллуқли қонунлар ҳақида мулоҳаза юритилар экан, давр шиддати, ҳаёт ўзгаришлари, тафаккурлар янгилашиши ва муносабатлар мураккаблиги масалаларини кетлаб ўтиш асло мумкин эмас».

«Хуршид ака! Сизни Парламентнинг катта қозонида обдон «қайнаётганингиз»га ҳам анча бўлди. Иш кўп, вазифангиз оғир, буни биламиз. Лекин «Х.Дўстмуҳаммадов»дан кўра «Хуршид Дўстмуҳаммад» бўлиб, яхшигина асарларни ёзишга вақт топаолармикансиз? «Ховли этагидаги уй»га ўхшаган китобларингизни бизга ўхшаб соғинасизми?»

(Шодмон Отабек. Олий Мажлис Қонунчилик палатаси қўмитасининг Фарғона шаҳрида бўлиб ўтган йиғилишида ёзма равишда берилган саволдан. 05.04.2007)

Хуршид Дўстмуҳаммад бугунги кунда ҳам Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатидир. Сўнгги тўрт йилда барча соҳаларда кенг қуламли ўзгаришларни амалга ошириш бўйича қабул қилинган 150 та қонунни ишлаб чиқишда Хуршид аканинг ҳам муносиб ҳиссаси бор, албатта.

Бу ҳақда сўз борганда, хусусан, яқинда Жиноят кодексининг оммавий ахборот воситалари орқали «туҳмат» ва «ҳақорат қилиш» каби моддалари бўйича озошликдан маҳрум қилиш шаклидаги жазо чоралари бекор қилингани алоҳида таъкидлаш лозим. Бу борада Қонунчилик палатаси депутатлари томонидан ишлаб чиқилган ва Сенат аъзолари маъқуллаган янги Қонунни Президентимиз оммавий ахборот воситалари соҳасидаги «қонунчиликни либераллаштириш йўлида ташланган дадил қадамларимизнинг»

«Замонавий тараққиёт йўлини тутган ҳар қандай жамятдаги тараққиёт босқичларида сиёсий партиялар ҳал қилувчи роль ўйнайди. Ўзбекистон ҳам шунга бормоқда», – деб таъкидлайди Хуршид Дўстмуҳаммад.

ЖУРНАЛИСТИКА: МУАЛЛИФ ВА МУҲАРРИР

1998 йил, янглишмасам, куз фасли эди. Хорижий хизмат сафарига отланиб, Тошкент халқроқ аэропортининг «Депутатлар зали»да Нью-Йорк-Тошкент авиайўналиши бўйича парвоз қилган самолётдан тушиб келаятган Хуршид ака билан учрашиб қолдик. Уша пайтда Хуршид Дўстмуҳаммад ҳам Олий Мажлис депутати, ҳам «Хуррият» газетасининг Бош муҳаррири эди.

– «Хуррият»ни инглиз тилида чоп этириб келаясизми? – деб ҳазиллашдим Хуршид аканинг бир кўлидаги жомадон ва иккинчи кўлидаги салмоқли газеталар боғламига ишора қилиб.

– АҚШда чиқадиган турли газеталардан намуна олиб келаяпман. Бу намуналарни таҳририятимизнинг масъул тоҳироти, техник муҳаррири ва компьютер-дизайнчиларига, ҳатто кўшни таҳририятлар бош муҳаррирларига ҳам бераман. Токи улар рангли, сифатли ва энг замонавий услубда чиқарилган газета қандай бўлишини ўз кўзлари билан кўришсин, кўллари билан ушлашсин, керак бўлса, илгор босмаҳоналар қозғови ва бўёгининг ҳидини бир туюсин, – деганди Хуршид ака ҳазилимга ҳазил билан жавоб қайтарар экан.

Чиндан ҳам, уша кезларда ўзимизда аксарият ҳолларда газеталарнинг махсус байрам сонлари, ўшанда ҳам фақат даврий нашр номи рангли чоп этиларди, холос. Бу борадаги илгор тажриба билан солиштирганда, газеталаримизни нафақат рангли чоп этиш, балки сифатли ва таъсирчан суратлар билан бойитиш, саҳифаларда ҳабар ва мақолаларни ўқишли тарзда жойлаштириш, кўзга ташланадиган сарлавҳалардан фойдаланиш каби йўналишларда ҳали анча ишлар қилиш кераклиги яққол сезилиб қоларди.

Айтмоқчиманки, миллий газетачилик мактабимиз ўзининг замонавий даражасига кўтарилиши учун ана шундай давомли ва мураккаб тараққиёт жараёнларидан ўтган.

Хусусан, Хуршид ака ўзи бошчилигидаги газетанинг ҳар томонлама ўқишли бўлиши учун бор билим ва тажрибасини сарфлади. Ҳаттоки, хориждан газеталар кўтариб келиб бўлса ҳам, соҳадаги синовдан ўтган, илгор амалиётларни дадиллик билан татбиқ этди.

Интиланганга – толе ёр, дейдилар. Камина ҳам айнан Хуршид Дўстмуҳаммад илк мустақил газета «Хуррият»га Бош муҳаррир бўлган 1997 – 2002 йиллардан бошлаб ушбу даврий нашрнинг содиқ мухлисларидан бирига айланганим бежиз эмас.

ХУРШИД ДЎСТМУҲАММАД – ПРОФЕССИОНАЛ ЖУРНАЛИСТ

Журналистика – Хуршид аканинг нафақат дипломи бўйича мутахассислиги, балки умрининг кўп йилини бағишлаган касб-кори ва севган аъмоли ҳамдир.

Хуршид Дўстмуҳаммад: «Талабалик йилларини олтин давр дея таърифлаган одамнинг отасига тасанно! Жуда толиб айтган. Менинг

бу олтин даврим ТошДунига (ҳозирги Ўзбекистон Миллий университет) журналистика факультетида ўтган.

Одатда, қайси олий ўқув юртига кириш ҳар кимнинг ёшликда касб танлашидан бошланади. Қизиқ, ҳозир ўйлаб кўрсам, мен қайси касбни танласам экан деган савол устида бош қотирмаган эканман.

Ўқувчилик пайтларим битта-яримта шеър машқ қилганим, ҳикоя ва эртакчалар қоралаганим.

Биринчи ахборотим «Ёш ленинчи» (ҳозирги «Туркистон») газетасида босилган. «Ленин учкун» (ҳозирги «Тонгюлдузи») газетаси таҳририятидаги Файзи Шохисмоил раҳбарлигидаги, «Ёш ленинчи»даги Муҳаммадjon Қўшоқов раҳбарлигидаги «Ёш муҳбирлар» тўғрисидаги қатнаганим.

Курсимиздаги, кўшни курслардаги сабоқдошлар орасидан таниқли журналистлар, адибу шоир-шоирлар етишиб чиқди. Уларни мен олтин давримнинг олтинларидан тўғри фойдаланганлар деб атаган бўлур эдим».

Хуршид Дўстмуҳаммад 1973 йили журналистика факультетини тугатган, дастлаб ўн йил давомида «Фан» нашриети ҳамда «Фан ва турмуш» журналида муҳаррир ва бўлим муҳаррири (уша даврда ҳар бир хонадонда ўқиладиган журнал) вазифасида ишлаган. «Қишлоқ ҳақиқати» газетасида ҳам бир йилча муҳбирлик қилган. Шундан сўнг 1984 – 1995 йилларда «Ёш куч» журналида бўлим муҳаррири, бош муҳаррир ўринбосари, бош муҳаррир, 2002 – 2005 йилларда эса «Ўзбекистон матбуоти» журналининг бош муҳаррири лавозимларида фаолият олиб борган.

Хуршид аканинг давлат ва жамоат арбоби сифатидаги самарали фаолияти ҳам журналистика соҳаси билан чамбарчас боғлиқ. Хусусан, у 1995 – 1997 йилларда Президент девони Ахборот марказининг масъул ходими бўлган. 1997 – 2004 йилларда Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармасида ҳамраис, 2004 – 2005 йилларда Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмасининг раис ўринбосари бўлиб ишлаган.

Журналист Хуршид Дўстмуҳаммаднинг қаламига мансуб «Ҳамид Аъламовнинг айтолмаган гаплари» китоби қатагон қурбонларидан бирининг фожиали тақдирига бағишланган ёрқин хотира-эссе сифатида китобхонлар эътиборини қозongan. Шунингдек, «Журналист бўлмоқчимисиз?» (2002) рисолиси, «Озод изтироб қувончлари» (2000), «Журналистнинг касб одаби муаммолари» (2007) китоблари ҳалигача мухлислари томонидан қўлма-қўл ўқилмоқда.

ХУРШИД ДЎСТМУҲАММАД – ЗУККО ОЛИМ

Хуршид Дўстмуҳаммад 1995 йилда профессор Н.Раҳимжонов илмий раҳбарлигида «Ҳозирги миллий адабиёт (Ўзбек адабиёти)» ихтисослиги бўйича «Ҳозирги ўзбек ҳикоятчилигида бадиий тафаккурнинг янгилашиши (80-йилларнинг иккинчи ярми ва 90-йилларнинг аввалидаги ҳикоятлар мисолида)» мавзусида филология фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун диссертация ёқлади. Хуршид ака нафақат етук ҳикоятчи

адиб, балки замонавий ўзбек ҳикоячилигининг назарий асосларини яратган етук адабиётшунос олим ҳамдир.

Фикримиз тасдиғи сифатида муаллифнинг номзодлик авторефератидан бир иқтибос келтирамиз: «*Ҳикоянинг беш фазилятларида бири унинг ҳозиржавоб эканлигида. Ҳикоя – айни кунларда кечаётган воқеликнинг адиб туйғулари – шури кўзусида акс топмоғидир. Ҳикоя – долзарб воқелик ҳақида долзарб бадиий умумлашма ясовчи ҳаёт барометри. Ҳикоя нечоғли бугунбоп жанр эканлигини катти назар, унда БУГУНнинг муҳим масалалари мануа ўзгармас қадриятлар қисмида ифодаланади, чунки БУГУНнинг манфаати учун «бел» боғлаган ҳикоянинг бадиий асарлиги шундаки, у ЭР-ТАГА ўз аҳамиятини йўқотиб қўймаслиги муҳим». Нақадар аниқ ва нафис, куйма бадиий таъриф ва илмий умумлашма!*

2008 йилда Хуршид Дўстмуҳаммад «Журналистнинг касб одоби муаммолари: назарий-методологик таҳлил (Мустақиллик даври ўзбек матбуоти фаолияти мисолида. 1991 – 2008 йиллар)» мавзусида докторлик диссертациясини ҳимоя қилди. Мен Хуршид ака ҳимоясида иштирок этиб, сўзга ҳам чиққанман.

Норасмий оппонент сифатида чиқишимда куйидагиларни айтган эдим: «Хуршид Набиевич Дўстмуҳаммаднинг докторлик диссертациясининг асосий ютуғи шундаки, диссертант ўзбек миллий журналистикасининг асосий субъекти бўлмиш журналистнинг касб одоби назариясини шакллантириб, жаҳон журналистикасида ўзига хос илмий йўналишни яратди. Ушбу тадқиқот ўзининг илмий-назарий асосланганлиги, амалий йўналтирилганлиги, ўқув-тарбиявий аҳамияти билан ажралиб туради. Диссертация муаллифнинг 30 йилликдан зиёд журналистик амалий фаолиятини илмий инъикосидир.

Хуршид ака тадқиқотини уч манбаи кўрсатиш мумкин (Мен бу ерда В.И.Ленин ёзганидек «марксизмнинг уч манбаи»ни кўзда тутаятганим йўқ).

Биринчи манбаи – ўзбек миллий қончилигида журналист касб одоби нормаларини (меъёрлари эмас, чунки норма – бу юриш-туриш қоидалари, меъёрлари йиғиндисидир. Юридик нукта назардан бу жуда муҳим) шакллантириш.

Иккинчи манбаи – хорижий журналистикадаги касб одоби нормалари ва кодекслари.

Учинчи манбаи – жаҳон журналистикасида умуминсоний ахлоқий ва ҳуқуқий қадриятлар ва журналистнинг касб одоби мувозанати. Бунда сўз Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси ва бошқа халқаро-ҳуқуқий ҳужжатларда журналистнинг касб одоби оид нормалари мажмуи ҳақида кетмоқда.

Х.Н. Дўстмуҳаммадов ушбу уч манбага таянган ҳолда, миллий ва халқаро таърибани узвий умумлаштириб (анализ асосида синтез қилиб) «Ўзбекистон журналистларининг касб одоби кодексини» тақлиф этган. Бу ўз навбатида, докторлик диссертациясининг ҳаққонийлиги ва амалий аҳамиятини кўрсатади.

Ҳар қандай оппонент диссертациянинг илмий янгиликларини кўрсатиши шарт. Мендан олдин сўзга чиққан расмий оппонентлар бу ҳақида батафсил гапиришди. Мен ўз навбатида «Журналистнинг касб одоби муаммолари: назарий-методологик таҳлил» номли поддокторлик фундаментал монографияси, даврий матбуотда чоп этилган мақолалари ва автореферати асосида куйидаги илмий янгиликларини санаб ўтмоқчиман:

Биринчиси: журналист касб одобининг ҳуқуқий ва ахлоқий-қасбий нормаларини кодекс даражасида асослаб берган;

иккинчиси: журналистнинг касб одобини институционал асосларини, яъни оммавий ахборот воситалари соҳасида ўзини ўзи бошқариш тизимини шакллантириш зарурлигини исботлаб берган;

учинчиси: замонавий журналист касб одобини юксалтиришда журналистик таълим-тарбия тизимини яратишнинг аҳамиятини кўрсатган;

тўртинчиси: хорижий ва жаҳон журналистикаси касб одоби нормаларини ўрганиш ва ижодий ўзлаштиришнинг зарурлигини илмий жиҳатдан асослаган.

Шуни алоҳида таъкидлашни истайманки, Хуршид ака томонидан 12 йил олдин диссертацияда билдирилган ва юқори даражада ҳимоя қилинган илмий хулосалар

ва амалий тақлифлар ҳозир ҳам аҳамиятини йўқотмай, ўз долзарблигини сақлаб қолмоқда. Айнан шундай илмий тадқиқотларни классик диссертациялар қаторига қиритиш мумкин.

Хуршид Дўстмуҳаммаднинг 2013 йилда чоп этилган «**Ахборот – мўъжиза, жожиба, фалсафа**» номли китобини ушбу муаммолар билан шуғулланувчи бирор тадқиқотчи четлаб ўтолмайди. Муаллиф тўғри таъкидлаганидек: «*ахборотнинг инсон ва инсоният ҳаёти ва қисматидаги ўрни, аҳамияти ҳали охиригача аён бўлиб улгурганича йўқ. Лекин ақл-идрок уни ўраганиш, тушуниш ва англаб етиш йўлида изланишдан зинҳор тўхтамайди*».

Етук олим бир томондан, журналистика муаммолари бўйича илмий-назарий тадқиқотлар билан машғул бўлса, иккинчи томондан, талаба-ёшларга соҳа сирларидан сабоқ бериб келмоқда. Хуршид ака Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университетининг «Аудиовизуал журналистика ва оммавий коммуникация» кафедраси асос солган ва мудирлик қилган.

Хуршид Дўстмуҳаммадовнинг илмий раҳбарлигида:

Ҳ.А.Атажонов «Қорақалпоғистон матбуотида маънавият масалаларининг талқини (2000 – 2010 йиллар материаллари асосида)» мавзусида (2012);

Б.С.Алимов «Хорижий ва миллий оммавий ахборот воситаларида Ўзбекистон имижини яратиш тамойиллари ва истиқболи (1991 – 2017 йиллар ОАВ материаллари асосида)» мавзусида (2018);

М.А.Юнусов «Мустақиллик даврида Ўзбекистонда болалар журналистикасининг тарқиқети: ютуқлар, муаммолар ва ечимлар (босма нашрлар мисолида)» мавзусида (2019) филология фанлари номзоди диссертацияларини ҳимоя қилди.

Хуршид Дўстмуҳаммад ижодига бағишланган бир қатор номзодлик диссертациялари ёқланди:

Г.Ю.Сатторова. 90-йиллар ўзбек ҳикоячилигида миллий характер муаммоси: Ғ.Хотам, Х.Дўстмуҳаммад, Н.Эшонкул ҳикоялари мисолида)», Тошкент, 2002;

Г.С.Авезова. Роман композициясининг бадиий яхлитлигида тугган ўрни: (Х.Дўстмуҳаммаднинг «Бозор», Т.Рустамовнинг «Капалаклар ўйини», У.Ҳамдамовнинг «Мувозанат» романлари мисолида)», Тошкент, 2012.

Дарвоқе, Хуршид ака фақат мударрислик ва мураббийлик, олимлик ва муҳаррирлик ҳамда раҳбарлик фаолияти билан чекланиб қолгани йўқ. Муаллиф сифатида ўзи ҳам қанчадан-қанча қизиқарли мақолалар, бадиий эссе ва асарлар ёзмоқда.

ХУРШИД АКНИ ЙЎЛДАН УРГАН» АСАРЛАР

Хуршид Дўстмуҳаммад «*Бошланишига Гаршин, Л. Андреев, Засодимский ҳикоялари, кейинроқ Ф.Достоевскийнинг «Жиноят ва жазо», «Телба» романилари ҳақиқий маънода ақлдан оздирган. Бу икки романни ўзбек тилида ўқисан, буюқ адибнинг «Бечора кишилар», «Улик уйдан мактублар» романлари, «Кулгили одамнинг туши» ҳикояси чинакам бадиий асар ҳақидаги тушунчаларимни вайрон қилиб ташлаган десам муболаға бўлмайди. Сунг япон Рюноске Акутагава, Кобэ Абэ, Кэндзабуро Оэ, кейинроқ Ясунари Кавабата асарлари... Андрей Платоновнинг қиссалари... Франц Кафканинг «Эриллиш» ҳикоясини бир кечага олиб, тонгга қадар ўқиганман-у, ўзимизнинг адабиёт ўзгача рух, ўзгача қарашлар, ўзгача концепцияларга жуда-жуда муҳтож деган катъий хулосага келганман. Бадиий тафаккур адабий-бадиий аниқанага қанчалик садоқатли бўлмасин, қўл-оёғи билан аниқанага боғланиб қолиши ҳам яхши эмас».*

ХУРШИД ДЎСТМУҲАММАД – ХАССОС АДИБ

Адабиётшунос олимларнинг эътирофи этишича, ХХ асрнинг 70-йиллари ўзбек насрида кечган янгилашнинг жараёнида Хуршид Дўстмуҳаммаднинг ижоди ўзига хос ўрин тутаяди. Навирон ва умидли адиб Хуршид ақанинг биринчи фантастик ҳикояси 1979 йилда «**Фан ва турмуш**», «**Кюва куёши**» номли иккинчи ҳикояси 1980 йилда «**Гулистон**» журналида чоп этилган. **Биринчи қиссаси «Ниғош»** номи билан 1987 йилда «**Ешлик**» журналида эълон қилинган. Орадан аттиги икки йил ўтиб, 1989 йили эса «**Ховли этагидаги**

уй» номли илк китоби нашрдан чиққан.

Кейинги даврда Хуршид ақанинг «**Паноҳ**», «**Оромкурси**», «**Сўроқ**», «**Соф ўзбекча қотиллик**», «**Маҳзуна**», «**Ибн Муганний**», «**Елғизим – Сиз**», «**Кўз қорачиғидаги уй**», «**Жажман**» (1997) асарлари дунё юзини кўрди. Бундан ташқари, 2000 йилда «**Ҳижронинг мингдир менинг**» қисса ва ҳикоялар тўплами, «**Бозор**» романи, 2019 йилда «**Елғиз**» қиссаси, шунингдек бошқа асарлари нашр этилган.

Мен Хуршид Дўстмуҳаммаднинг адабий-бадиий асарларини самимий муҳлис сифатида севиб ўқийман. Бу асарларни теран таҳлил ва талқин этиш масаласини адабиётшуносларимиз эътиборига ҳавола қилган ҳолда, адибнинг «**Донишманд Сизиф**» романи ҳақида икки оғизгина фикр билдиришни муҳлислик бурчим, деб биламан.

Аваало, жаҳон адаби-

Менинг англашимча, агар таржима аслият даражасида бўлмаса, хорижий китобхон ўзбек адабининг инсоннинг иродаси ва матонати, унинг ва табиатнинг яхлитлиги хусусидаги экзистеналча гоёлари, бахшлашига, мушоҳада юришига имо қилинган даъват мазмунининг моҳиятини илғаб, бетакрор услубингиздан чинакам завқ олармикан? Чунки ҳисоблашимча, антик юнон ҳасофасидан чуқур хабардор бўлмаган ўзбек ўқувчиси учун ҳам романнинг мазмуни мағзини чақа олиши бирмунча мушкулдек туюлади.

Ушбу нукта назардан келиб чиққан ҳолда, ўйлашимча, биринчи навбатда, романнинг француз тилига жуда малакали ўғиришга қодир бўлган таржимонни топиш масаласини ҳал қилиш мақсадга мувофиқдир. Мазкур муаммо ҳал қилинса, «Донишманд Сизиф»ни француз тилида чоп эттиришни ҳам ўйлаб кўрса бўлади. **Ақмал Саидов,**

эди» (Елғиз – Сиз! Тошкент, 2017, 267-294-бетлар).

Хуршид Дўстмуҳаммад Амирқул Карим билан **В.Череванскийнинг «Амир Темур. Болалиги. Жанговар йўли. Вафоти»** (Тошкент, 1993 йил) номли тарихий романини ҳам таржима қилган.

Хуршид ақанинг илмий-ижодий фаолиятига яна узоқ тўхталиш мумкин. Аммо, биз яна бир муҳим маълумотни, яъни Хуршид Дўстмуҳаммаднинг таваллуд санаси 1951 йил 8 январь эканини эслатиш билан чекланамиз.

ЗАМОНАВИЙ ЎЗБЕК НАСРИ УФҚЛАРИ ЕКИ ЮБИЛЕЙГА ТУХФА

2021 йилнинг илк кунларида «**Янги аср авлоди**» нашриёти Хуршид Дўстмуҳаммаднинг қарийб ярим асрлик ижодини саралаб, тўрт жилдик, ҳар бири 40 босма табоқдан чоп эттиришни ҳам ўйлаб кўрса бўлади. **Ақмал Саидов,**

Хуршид ака «Елғизим – Сиз» номли китобини менга тақдим этиб, шундай ёзган: «Достоевский» деб аталган «касаллик»ка чалинган кезларимиз адибнинг Анна билан танишганидан то биринчи фарзанд кўргунига қадар воқеаларни «Елғиз – Сиз» ҳикоясида ёзгандим. 1990 йил эди»

22.10.2019».

Хуршид Дўстмуҳаммад адабиёт бўйича Нобель мукофоти совриндори **Ҳерман Ҳессе** ёзганидек, «**немис насрининг хуфёна қироли Франц Кафка** билан ҳам «касалланган». **Хуршид ака Франц Кафкани «XX аср ижтимоий-сиёсий тафаккуридаги фавқулодда феноменал воқеа эди!»** – деб баҳолайди. У Франц Кафканинг қалби ва шурининг олис кенгликлари сари саёхат қилади. Мени «**Кафка – юрист**» номли китобимга Хуршид ака «**Франц Кафка ўзбек ҳуқуқшуноси ниғошда**» номли чуқур таҳлилга асосланган кириш сўзи ёзиб берганлар.

Хуршид ақанинг ўз устози атоқли адабиётшунос олим, адиб, беназир мутаржим, санъат арбоби **Иброҳим Ғафуровнинг** 80 йиллигига бағишлаб чиқарган «**Умрнинг олмос мавжлари**» (Тошкент, 2017) номли китоби ҳам китобхонларга ажойиб совға бўлди.

Хуршид ака «**Чаёнгул**» (2000) бадиий фильм сценарийси муаллифи. Унинг «**Елғиз**» қиссаси асосида «**Жиллар базми**» (2019) спектакли кўйилган.

Хуршид Дўстмуҳаммад «**Йилнинг энг яхши ёзувчиси**» (2000 йил) йўналиши бўйича «**Офарин**», «**Йилнинг энг фаол ёзувчиси**» (2016 йил) йўналиши бўйича «**Этироф**», «**Йил адиби**» (2019 йил) йўналиши бўйича «**Эхтиром**» мукофотлари совриндори ҳамдир.

ХУРШИД ДЎСТМУҲАММАД – МОҲИР ТАРЖИМОН

Хуршид Дўстмуҳаммад адабиёт муҳлисига моҳир таржимон сифатида ҳам яхши таниш. Айни чоғда, мен танишган манбаларда Хуршид ака неғадир фақат япон адиби Акутагава Рюноскенинг «**Расёмон дарвозаси**» ҳикояси, ўзбекистонлик адиб Темур Пўлатовнинг «**Этти хузур-ҳаловат ва қирқ кайғу-алам**» романи таржимони сифатидагина таништирилган.

Хуршид Дўстмуҳаммад: «*В.Гаршин, А.Рюноске, Т.Сухотина-Толстая, А.Якубовский, Г.Гулиа, Юсуф ас-Шаббий, А.Жук, А.Пуук, М.Хошур, В.Череванский, К.Кальваро, Хосе Варас, А. Ал-Манфалутий, Ботир Зокиров, Шавкат Абдусаломов сингари ёзувчи, тарихчи, адабиётчиларнинг қисса ва ҳикояларини, эссе, эсдалик ва кундаликларини ўзбеклаштирганман. Ҳе-е, бир пайтлар С.Цвейг новеллаларини бир бошдан таржима қилишга киришиб кетганман*».

Ваҳоланки, Хуршид Дўстмуҳаммад бундан қирқ йилча олдин **машҳур рус адиби Фёдор Достоевскийнинг** ҳикматларини ўзбек тилига маҳорат ва мароқ билан таржима қилган ҳамда нашр эттирган. (**Хуршид Дўстмуҳаммад. Одамлар бахт учун яратилган II «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси, 1991 йил 22 ноябрь**)

Хуршид ака «**Елғизим – Сиз**» номли китобини менга тақдим этиб, шундай ёзган: «**Достоевский**» деб аталган «**касаллик**»ка чалинган кезларимиз адибнинг Анна билан танишганидан то биринчи фарзанд кўргунига қадар воқеаларни «**Елғиз – Сиз**» ҳикоясида ёзгандим. 1990 йил

жиҳатдан ниҳоятда юқори сифатли мажмуани чоп этди.

Биринчи китоб «**Ҳикоя**» деб номланади ва 53 ҳикояни ўз ичига олади. Адиб ҳикояга «**Эрка, шу билан бир вақтда гоёт яшовчан насрий жанр**» деб таъриф беради. Яна ҳикоя «**майдонни ҳар қандай жасорат учун ҳозир нозир жанр**», – деб ёзади.

Хуршид Дўстмуҳаммаднинг кўп йиллик ижод намуналаридан сараланган ҳикояларнинг ҳар бирида қисмат бор. Шуни таъкидлаш жоизки, унинг ҳикоялари осон ўқилмайди, уларни мулоҳаза, фикр чигириндан ўтказишга тўғри келади. Ҳақиқат ҳам адабиётнинг улғу мақсадларидан бири ўқувчини мушоҳадага ўргатиш орқали бадиий ижодни тарбиялашдир. Шу боис Хуршид ақанинг нафис ҳикоялари ўқувчини бефарқ қолдирмайди.

Хуршид Дўстмуҳаммаднинг «**Ҳикоя**» дея аталувчи ўзига хос бадиий оламнинг хусусиятлари ва бетакрор ҳикоянавислигини таниқли олим профессор **Баҳодир Карим «Адиб қалбининг куёши»** деб номланган сузбошисида ажойиб тарзда сўз беради.

«Ушбу китоб Хуршид Дўстмуҳаммад ижод йўлини, айнан, ҳикоя жанри билан боғлиқ биографиясини намоян қилади. Ҳикоялар – адиб умрининг бир парчаси. Хуршид ака ижодни кўнгил мунавварлиги, деб билади. Қалби нури, юраги покиза одамлар бошқалар дардини англайди, уларнинг қалб хасталиқларига малҳам бўлади. Тафаккури тиниқ ва тоза ижодкор қалбида гўзал инсоний туйғулар, оғрикли дардлар мужассам топади. Бу китоб – адиб қалбининг куёши, деб адолатли хулоса қилади Баҳодир Карим.

Сайланманинг иккинчи жилди «**Қисса**» деб номланган бўлиб, муайян тартиб берилган 10 та қиссада «**турфа**» тақдирлар, турфа воқеа-ҳодисалар турфа услубий йўсинда қозғога тушган». Ушбу қиссаларда инсон ҳаётининг энг қалтис ва нозик ҳолатлари тасвирланган. Улар замирида катта ва бетакрор ҳаётий ҳақиқатлар орқали дунёга, ҳаётга ва умуман, улкан борлиққа қутилмаган ўзгача ва янгича қарай бошлайсиз.

Хуршид Дўстмуҳаммад қисса жанрини, суякчи ва дилбар жанр, деб ҳисоблайди. «**Қисса**» – «**Роман**» исмли акаси, «**Ҳикоя**» исмли укаси паноҳида шодон ҳаёт кечуриб юрган қувноқ ва дилбар қизалоққа ўхшайди. Ака ва укасининг ижодий имкониятларидан тортинмай, беистихола ва эмин-эркин фойдаланаверади. Бироқ ҳар бир асар руҳига – руҳониятига шу қадар тугал ва яхлит оҳанг-хонинг топшишга ҳаракат қиладики, ушбу ноёб фазилят қиссининг ботини ва зоҳирида нур таратиб туради», – деб таъкидлайди адиб.

«**Қирқ йил қиссалари ёхуд фикрчан одамлар олами**» деб номланган сўз боши муаллифи, филология фанлари номзоди **Абдулла Улугов** шундай ёзади: «Ушбу ўн қиссанинг марказида асосий қаҳрамон сифатида муаллифнинг ўзи туради. У айни қиссаларда ўзининг Одам ва Олам тўғрисидаги изтиробли ўйларини, инсон табиатининг жумбоқлари хусусидаги дард-

ли кечинмаларини, одамлараро муносабат мураккаблиги ҳақидаги мушоҳадаларини маълум қилади».

Шубҳасиз, замонавий ўзбек адабиётида Хуршид Дўстмуҳаммад «**пешқадам қиссанависга айланади**».

Сайланманинг учинчи жилди «**Роман**» деб номланиб, муаллифнинг 3 романини – «**Бозор**», «**Донишманд Сизиф**», «**Уйин**» – ўз ичига олган. Ҳар учала роман ҳаётга, инсон кечмишлари – шодлиғу армонларига қутилмаган ниғоҳ ила қарашга ундайди. Китобхон ҳам тасаввур оламини янгилайди.

Илк бор 20 йил олдин чоп этилган «**Бозор**» романида Хуршид Дўстмуҳаммад инсон феъл-атворини, орзу-ҳавасларига қисматини кенг маънодаги бозор майдонида кўрсатишга, тасвирлашга ҳаракат қилган.

«**Донишманд Сизиф**»да муаллиф воқеалар тизимини олис ва кўна инсон халқ афсонасидан танлаган, унга ўзбекона тафаккур либоси билан кўрк бағишлаган.

«**Уйин**» романи эса бамисоли тандирдан узилдию, ушбу жилдан ўрин олди. Унда воқеалар китобхонни ХХ асрнинг 60-йилларидаги беғубор ва шўҳчан болалик кезларига етаклайди. Қувноқ ва адоқсиз ўйинлар қанотидан катта ҳаётга кириб келаётган болаликнинг қайтмас ва сурурли онларига ошно этади.

Хуршид Дўстмуҳаммад тасаввурида «**РОМАН** – ҳаётнинг ўзидек мураккаб, ажабтовул, битмас-туганмас ҳикматларга тўлиб-тошган, зарбардод, сероҳанг, серқатлам, шунингдек, донолик – донишмандликка лиммо-лим, айни чоғда буйсунмас, беқарор ва исёнкорликдан тап тортмас бесарҳад – бепеён адабий-насрий майдон. Симфония!» Қандай романга адабий жанр сифатида нафис ва кенг кўламли ажойиб таъриф!

Сайланманинг тўртинчи жилди «**ИЗҶОР. Талқин. Таҳлил. Тадиқ**» деб номланган бўлиб, унда жамланган СУЗлар қалбдан чиққан самимий «талқинлар, таҳлиллар, тадиқлардан» иборат. Жами 117 ИЗҶОР 8 фаслда жамланган. ИЗҶОРлар муаллифлари қаторида У.Норматов, И.Ғофуров, Ш.Ризаев, Б.Карим, Ғ.Карим, А.Улугов, Х.Даврон, Л.Бўрихон, Г.Сатторова, М.Кўчқорова, А.Мелибоев, Ж.Ушқоб, И.Солижонов, Х.Саъдулло каби 100 га яқин адиблар бор. Бундай ёндашув асосида тузилган китобни мен ўзбек адабиётида учратмаганман.

Хуршид Дўстмуҳаммад: «*Бу ёруғ дунёнинг тенасиз мўъжизаларидан бири – изҳор!*» «*Изҳорларнинг гултопи эса – ижод! Ижод – изҳорлар қаймоғи, квинтэссенцияси!*»

«**ИЗҶОР**» китобини тартиблаш ва тузиш сабаблари ҳақида Хуршид Дўстмуҳаммад шундай ёзади: «*Ҳикоя, қисса ё роман ўқиб, таҳлил-танқид қилиб, мулоҳаза ёзиш ҳазил иш, ҳазил меҳнат эмас. Мен уларнинг барини ўзим учун алоҳида қимматли, алоҳида аҳамиятли-ардоқли ИЗҶОРлар ўрнида қабул қиламан. Ҳоҳ ижодий, ҳоҳ танқидий мулоҳазалардан мамнунийят ила фақат ва фақат сабоқлар излайман*».

«*Ушбу жилдада жамланган ҳар бир ИЗҶОР нафақат менга, балки муайян ижодий муҳит, кайфият яратган ҳолда адабиётга, ижодга, китобхонга, мутлоага, бадиий дид тарбиясига хизмат қилади*», деб хулоса қилади муаллиф.

Ушбу тўрт жилдик «**Сайланма**»ни бадиий ва илмий-маърифий тетралогия деб аташ мумкин. Мазкур тўрт жилдикда ҳозирги кунимизнинг бир-биридан долзарб мавзулари ва муаммолари қаламга олинган.

Ушбу тўрт жилдик мажмуа Хуршид Дўстмуҳаммаднинг салкам ярим асрлик ижод хирмони бўлиб, унинг юбилейга муносиб совғаидир. Фурсатдан фойдаланиб, «**Сайланма**»ни нашрага тайёрлашда иштирок этган барча-барчага, хусусан, «**Янги аср авлоди**» нашриёти директори **Эркин Абдурахмонов** ва унинг ходимларига фидойиликлари учун самимий миннатдорчилигимни билдираман.

Демак, Хуршид Дўстмуҳаммад роппа-роса 70 ёшни қаршиламоқда. Шундай экан, таниқли адиб, журналист ва олим, мураббий ва депутат ҳамкасбимга мустаҳкам соғлиқ, узоқ умр, юксак ижодий илҳом ва омадлар тилаб қоламан.

(Давоми 6-бетда)

Ақмал САИДОВ,
Академик, Ўзбекистон
Ёзувчилар уюшмаси
аъзоси

(Бошланғич 4-5-бетларда)

Хуршид Дўстмуҳаммад қайдлари, умумлашмалари...

“Эзишга нима, қандай куч ундаган? Мен билган, мен тасаввур қилган, мен тасвирлаган, ўзимгагина хос бўлган нуқтаи назар... хуллас, мендаги «мен»нинг ўзига хосликлари эзишга, ижодга ундаган бўлса керак. Мана шу «мен» бўлмаса, ижоднинг нима кераги бор?!”

“Ишонинг, ҳеч қачон менда бошқалардан зўр эзиш даъвоси бўлмаган, лекин БОШҚАЧА эзиш мумкин, БОШҚАЧА эзиш керак деган туйғу, истак кўнгулга сира тинчлик бермаган. Одам ўз-ўзидан бошқача эза бошламайди, бундай интилиш бошқача қарашлардан, адабиётшунослик илми тили билан айтсам, бошқача ҳаётини концепциянинг шаклланишидан келиб чиқади”.

“Фалсафага, психологияга доир адабиётларга, мақолаларга айниқса қаттиқ қизиққанман. Шу аснода, очигини айтсам, ўзимизнинг адабиётдан (мен замонавий ўзбек насрини назарда тутаялман) қониқмаслик туйғуси кўз оча бошлади, миллий адабиётдан кўнгул совуши баъзан хиёнатдек туюлган дамлар бўлган, бундай ҳаёлларни кувиб солишга уринган пайтларим бўлган, аммо-лекин жаҳон адабиёти намуналарини ўқиганим сайин беихтиёр қиёслашлар, юқорида айтганимдек, БОШҚАЧАРОҚ бадиий талқин истиаги кейин-кейин устун кела бошлаган ва каминани буткул «йўлдан урган».

“Катта адабиёт анъаналардан воз кечилган жойда яратилади! Энг зўр асарлар ўзларига ҳукм сузган анъананинг инкори ҳисобланади!”

“Аччиқ бўлса ҳам айтмай, бутун бир миллий адабиёт битта Қодирий ё битта Чўлпон даҳоси соясида қачонгача яллайиб ётади? Ахир, замон ўзгарди, дунёнинг рангалари ўзгарди, адабиётчи?.. Келинг, яна бир бошқотирмани ўртага ташлайлик: адабиёт ўзгармагунча халқ ўзгармайди ёки бўлмаса, халқ ўзгармагунча адабиёт ҳам ўзгармайди..”

“Бадиий ижод – Аллоҳ таоло бандаларига ато этган бемисл сөхр, бетақдор жозиба, туганмас мўъжиза! Бадиий ҳақиқатсиз ҳаёт ҳақиқати жуда ғариб, ўта зеркари бўлиб қолар эди. Бадиий реаллик ҳаёт реаллигидан бойроқ, шунинг учун ҳам, дейлик, бадиий адабиёт ҳақида сўз борар экан, уни ҳаёт ҳақиқатларининг исталган пучмоғига тортиб кетиш мумкин. Шу боисдан ҳам муайян бадиий асарни истаган киши истаганча талқин қилади”.

“Бадиий асарда ҳаёт ҳақиқатини кўриш энг юксак чўққи ҳисобланади. «Вой, худди ҳаётдагидек тасвирлапти-я!» – дея ҳайратларга тушиш оддий китобхон учун узрли бўлиши мумкин, лекин бутун адабий жамоатчилик шу мезондан нарини, бошқа ўлчамларни билмаслиги ёки билишни истамаслиги маънавий фожиа! Адабий дидсизлик!”

“Адабиёт – инсонни тушунишга уринишдир. Ҳар бир ижодкор, ҳар бир асар инсонни қайтадан, янгитдан, мутлақо ўзгача нуқтаи назарлардан тушунишга ҳаракатдир. Бунинг учун ижодкор мумкин қадар дахлдорлик ришталаридан холи қолмоғи зарур. Ундаги бетақдор бадиий лаънат бошқа ҳар қандай қадриятлардан устун ҳисобланади”.

“Истеъдод манфаати халқ, миллат, ватан манфаатларидан устун ҳисобланади. «Сиз Ирландия учун жонингизни берасизми?» деб сўрашган Жеймс Жойсдан. «Ирландия мен учун жонини берсин!» деб жавоб қайтарган адиб тап тортмай. Бу гапни эшитган заҳоти шўрли ёзувчининг сазойи қилишга ошқомаслигимиз керак, зеро, Жойс исмли буюк ИСТЕЪДОД қолдирган ўлмас адабий мөрсот абадулабад ер юзиде Ирландия деган давлат, ирланд деган миллат, халқ борлигини дунё аҳлига танитиб, эслатиб туради. Бу кичкина хизматми?!”

“Бадиий ижод – мубталолик!”

“Қизиқ-да, бир нарсга мубтало одамнинг бошқа ҳар қандай нарсга кўзи кўр, қулоғи кар бўлади. Унинг учун ҳеч нарсанинг аҳамияти қолмайди. Шу боис, мубтало одам-

ни тушуниш, унинг қадрига өтиш қийин кечади. Мубтало одамнинг замондошлари томонидан бадарга қилинганга, маҳв этилганга мисоллар инсоният тарихида истаганча топилади”.

“Мубтало ижод, мубтало ижодкор учун йўл очадиган, имкон берадиган битта қудратли куч бор, бу – саводли бағрикенглик!”

“Бутун дунёни сармаст қилаётган, не-не давлатлар ва халқларнинг тақдирини ҳал қилаётган демократия тушунчасининг барча ҳикматию нағмалари ўзбекона биргина бағрикенглик сўзига жо бўлиб кетади! Бағрикенглик умумқадриятга айланган жамиятнинг афзалликларини кўя турайлик, бундай саодат ҳатто МУБТАЛО ёзувчию шоирнинг эмин-эркин ижоди учун ҳам чексиз имкониятлар яратади...”

“Эзмаслик мумкинми?.. Яхшиям, ижод бор, Ницше айтмоқчи, ҳаёт ҳақиқатидан бош олиб қочиб, жон сақлаш мумкин бўлган бирдан-бир бошпана – ижод, акс ҳолда кундалик ҳаёт ҳақиқатларидан бўғилиб кетади, инсон!”

“Инсоннинг энг изтиробли туйғуси – соғинч! Менинг назаримда, энг ўзбекона туйғу ҳам – соғинч...”

“Жаҳон адабиётининг энг нодир асарлари ўзбек тилига таржима қилинишининг аҳамияти беқиёс, бу ҳақида гап бўлиши мумкин эмас”.

“Мен қаерда, қандай вазифа билан машғул бўлсам, зиммамдаги вазифага астойдил киришиб, дилдан чиқариб меҳнат қилиш – одатим. Бошқачасига ишлашни тасаввур қилмайман”.

“Сивёсатдан йироқ жуда кўп одамлар ҳам сивёсатни тўғри тушунишмайди”.

“Сивёсат ниҳоятда алоҳида бир реаллик, ўзига хос воқелик. Мана шундай – ҳаёт ва сивёсат воқелиги орасидаги тушунмовчилик вазиятларида ижодкор-сивёсатчи боғловчилик вазифасини, миссиясини адо этиш учун ҳам сивёсатга асқотади”.

“Сивёсат дунёсидаги ўта расмиётчилик, ташқаридан қараганда димоғдорликдан фарқлаш қийин бўлган сивёсий маданият кўлди ёқавермайди. Шунда сивёсий расмиётчиликни оддий инсоний самимилик даражасига олиб тушиш (эҳтимол, кўтариш!) йўлларини ўзимча излашга киришаман. Ута жиддий сивёсий жараёнлар замирида ҳам, охир-оқибат жуда оддий, ҳатто жўн ҳаётини муаммолар ётади-ку, ахир. Сивёсатнинг, сивёсатчининг ҳам бирламчи бурчи, вазифаси ҳаёт учун хизмат қилиш-ку”.

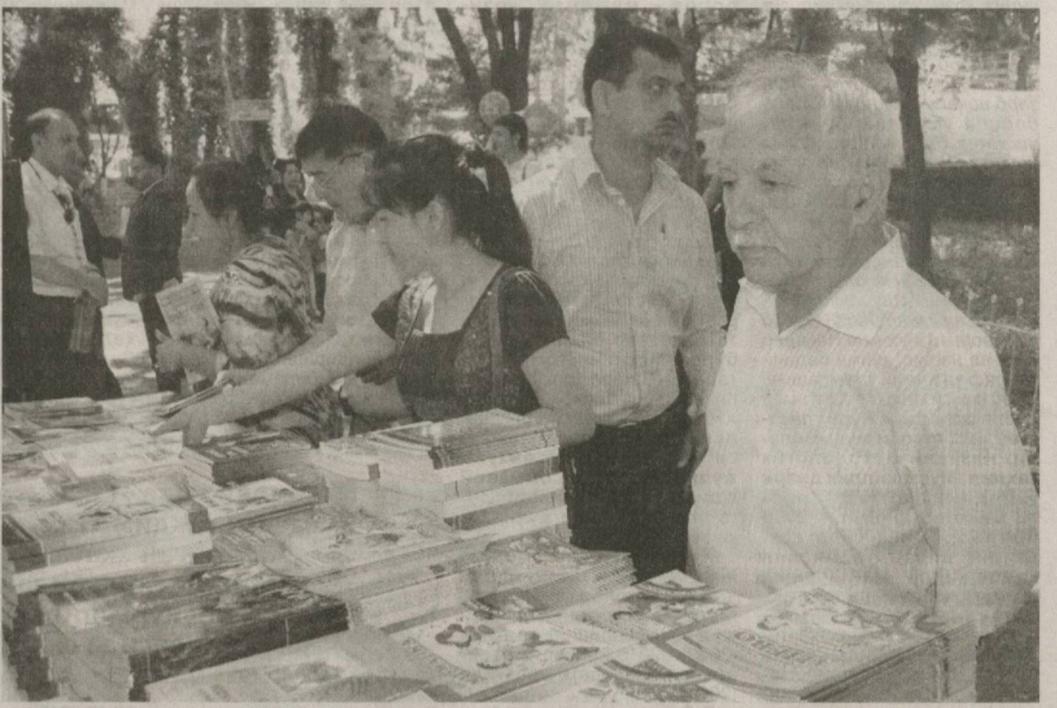
“Бир буюк асар” яратишга арзирли вақтининг бой берилмагани мутлақо бўлак муаммо. Гап буюк асар яратишда эмас, умрнинг санокли фурсатларини қандай яшашда”.

“Бир ҳақиқатни айтмай: сивёсат олами ёзувчига шу қадар кўп ижодий мавзу берадики, башарти мен, дейлик, шу оламни кўрмай-нетмай ҳаёт билан машғул бўлиб юрганамда жуда-жуда кўп ҳақиқатларни билмай-нетмай яшаган, ёзсам – билмай-нетмай ёзган бўлар эканман... Бу борада, сивёсат ижодкор учун қони фойда...”

“Умрнинг олтинга топиладан дамларидан унумли фойдаланиш бўлак муаммо. Ким, қаерда, қандай вазифада фаолият юритаётганидан қатъи назар, бизда профессионал макомда ижод билан машғул шоир-ёзувчи йўқ ҳисоби. Ижод жараёнини профессионал даражада ташкил этиш, афсуски, бизнинг шароитда анча мушкул...”

“Адабиёт ўлмайди, у яшайверади. Мухлислар доираси камайиши, сийрақлашиши мумкин, лекин бутунлай йўқолиб кетмайди. Фикримча, ҳозирги даврни яқин ўтмишдаги вазиятга қиёслашвертиш тўғри эмас”.

“Кенг китобхонлар армияси сийрақлашаётган экан, демак, ҳаёт ўзгармоқда, одамлар ўзгармоқда. Энди каттаю кичикни унча-бунча нарсга билан ҳайратга солиб бўлмайди”.

“Ахборот оқими шу қадар шиддатли тус олдики, бирорта янги топилма гапни наср ё назмга сингдириб улгурмасингиздан ахборот тўлқини унча-мунча ҳайратларни сўндириб улгурмоқда”.

“Ахборотлашган жамият – хилма-хил ахборот муттасил алмашиб турадиган майдон. Ахборотнинг хилма-хиллиги одамларни ҳам хилма-хиллаштириб юбормоқда”.

“Кимдир роман, шеър ўқишга қизиқишини сақлаб қолса, кимдир өнгил-өлпи фильмлардан қаноат ҳосил қилмоқда, яна бир тоифа кишилар «реппер»дан завқ туймоқда”.

“Жиддий адабиёт яратилаверадими, у – яшайди!”

“Оилавий гурунларни четдан кузатиб ўтириб бир нарсдан қувонаман – ёшларимиз кўп жиҳатларда биз катталарга ўхшамайдилар. Улар янги замоннинг одамлари эканликлари боис ҳам, дунёга, одамларга, ҳаётини воқеа-ҳодисаларга мутлақо ўзгача назар билан қарашади. Авлоқлар ўртасида шундай соғлом тафовут бор экан, демак, тараққиёт кечяпти, менталитет яхши томонга ўзгармоқда..”

“Севги-муҳаббат мўъжизасининг тугал таърифи топилаётмикин?! Қанча ёзманг яна шунчаси қалб тубида қолиб кетаверади”.

“Китоб – беминнат, беқиёс ва хоҳисор суҳбатдош. Уни истаган йўсинда ўқийсиз, истаганча маълумлаб, истаганча инкор этисиз, истаган лаҳзада кўз югуртириб ташлаб кўясиз”.

“...Ҳассос санъаткор халқ виждони, дейишади. Уз сўзи, йўналиши ва идеалларига собит бўлган ҳассос таңқидчи ҳам тирик виждондир. Бордию, виждонни моддийлаштириш чораси топиладек бўлса, кўз ўнгимизда кескир ва ясси қирралар айқаш-уйқаш бўлиб кетган ярқироқ биллурий жисм пайдо бўлса, ажабмас. Зеро, виждоннинг серкирралиги ҳам шахс “мен”нинг кўламдорлигига, унинг имкониятларига чамбарчас боғлиқ”.

Борлиқда нимаики мавжуд – барчасида қалб бор, қалбсиз нарсга ҳам, жондор ҳам, воқеаю ҳодисот ҳам йўқ. Қалб – марказ, қалб – калит, қалб – ўлчов, мезон”.

“Муқаддас эътиқодимизга оид адабиётларда қалб мазмунан ақл ва идрок маъноларини ҳам англайди, меҳр-муҳаббат, эъзоз-эътироф, алқаш сингарияне кўллаб ҳис-туйғуларнинг маркази деган маъноларни ўзида мужасамлаштиради, бундай талқинлар қалбнинг қамровини кенгайтиради, салмоғини оширади”.

“Ҳамон дунёни қалб иштирокисиз идрок-инкишоф этиш маҳол экан, инчунин, адабиёт-адабиётшунослик илмини ҳам унингсиз тасаввур қилиш қийин”.

“Ҳар қандай инсон олдида бир қатор азалий ва эскирмас савол кўндаланг туради. Мен кимман? Қандай яшаялман? Ҳаётим давомида одамларга, халқимга, ватанимга қандай наф келтирдим? Тўғри ва ҳалол яшаялманми? Бундан кейинги умрим йўли ва мазмунини тўғри белгилаб олганманми? Амалларим ниятларимга вобастами?”

“Янги ислоҳотлар бошланганда, ўзига хос уйғониш даврига кирган халқ миллат тушунчаси тўғрисидаги қарашларини аниқлаштириб олмоғи зарур”.

“МИЛЛАТ ДЕГАНДА ТЎҒРИ ЙЎЛ ТОПГАН ОДАМЛАР ТУШУНИЛИ”

“...ҳар қандай зиёли сўз битишдан кўзланган бош мақсад битта: кенга омманинг хабардорлигини таъминлаш, дунёқарашини кенгайтириш ва шу орқали миллий тафаккур тарзи сифатини ошириш!”

“Исм-шарифи катта ҳарфлар билан ёзиладиган ШАХС олим ёки муаллим, шоир ёки ёзувчи, ишчи ёки дехқон бўладими, қатъи назар, жамият аъзолари наздида ўзига хос йўлчи юлдуз – идеал вазифасини ўтайди”.

“...энг гўзал миллий манфаатлар ва туйғуларни ардоқлаган ҳолда умуминсоний тарбия, ахлоқ, урфлардан бенасиб қолмаслигимиз, “Ер шар”и дея номланмиш улкан кеанинг барча йўловчилари қаторида қаддимизни адл тутмоқлик учун ҳам XXI аср КИШИСИ мақомида яшамогимиз, фикрламоғимиз кераклигини тобора чуқурроқ англаб өтмоқдамиз”.

“Ўзбекистоннинг дунёга чиқиши, дунёнинг Ўзбекистонга кириб келиши оддий ҳол ҳисобланмоқда. Айтмоқчиманки, миллийлик ва умуминсонийлик янги поғоналарга кутарилиб бормоқда шиддат билан, бу жараён буткул янгилаб қиёфа ҳосил қилмоқда”.

“Одам боласини яратишда ўз қудратини намойиш этган Парвардигори олам унга беадад инъомларни қўшқўллаб ҳаёда эта олиши билан яна бир қарра ўз куч-қудрати беқиёс эканлигини тасдиқлаб-таъкидлаб қўйган”.

“Ёзувчи – Аллоҳ таолонинг хос бандаси. Нодир-новёб бандаси. Эратойи”.

“...жамият бир оила бўлса, ёзувчи бамисоли унинг эркатой фарзанди”.

“Адабиётнинг жамиятдаги ўрни ва аҳамиятини кенг омма онига чуқур сингдириб бориш – Ватан, халқ, жамият ҳақида, умуммиллий дид-савия ҳақида қайғуриш демакдир”.

“... адабиёт шукрона майдони эмас. Шукрона адабиёт – турган жойида депсинаётган, кўлмаклашаётган адабиётдир”.

“Аслида шоир-ёзувчи оқ қоз олдида ёлғиз, ёзишга кириш-

ган мавзуси билан яккама-якка олишгани-олишган, қисмати шу унинг. Шундай “маҳораба” майдонида галаба қозонишида эса унга фақат ва фақат Илоҳий қудрат ҳамда зоҳирий ва ботиний ижодий муҳитгина мадад бера олади”.

“Таъбир жоиз бўлса, андишани таомга солинадиган тузга ўхшатиш мумкин. Туз солинмаган ҳар қандай тансиқ таом бемаза бўлади”.

“Дунёда озодлиқни истамай-диган халқ йўқ. Ҳаётнинг фалсафаси шу қадар гаройибки, ҳатто озодлик нашидасини сураётган дунё халқлари ҳам янада озодроқ, янада мустақилроқ яшашни орзу қиладилар”.

“Ҳаётнинг энг улкан ҳақиқати яшаш учун кураш. Қумурсқадан ҳайвону паррандагача, инсонгача ҳар лаҳза, ҳар нафасда ўзидеги омонат жонни бой бермаслик ҳаракатида бўлади. Омонатнинг (жоннинг) умрини узайтиришнинг бош шартларидан бири – Ватанда яшамок!”

“Вайронакорликка хизмат қилаётган ҳар қандай таълимот гайринсонийдир”.

“... тарих Ўзбекистонга навбатдаги Уйғониш даврини тақдим этмоқда. Гарчи “тақдим” сўзи қўлланилган эса-да, Уйғониш даври барча ютуқларни икки қўллаб ҳаёда ё тортиқ қилиб қўя қолмайди. Миллий Уйғониш машаққатли ақлий ва жисмоний меҳнатлар эвазига кўлга киритилади, бутун халқ вакилларининг бир жон-бир тан бўлиб ягона мақсад сари интилишлари билан рўёбга чиқади. Миллатнинг уйғониши, миллий тикланиш муаммоси эса яна шахсга, шахсий қомилликка бориб тақалади. Бу даврда муносиб инсон бўлиб ҳаёт кечиршига интилиши зарурлигини ҳис этади, дилига тугади”.

ДЎСТОНА ҲАЗИЛЛАР

Ҳожи укаларим Анвар ва Хуршидга

Дўст бўлурми бунчалар ҳамдам, иноқ, Бир пилиқдан куч олар икки чироқ, Ох, аҳиллик бор экан ўзбекда ҳам, Улғайинг турли ёмон кўздан йироқ.

Абдулла ОРИПОВ (“Ўзбекистон овози” газетаси, 1992 йил 18 июль)

ИККИ ДЎСТ

(Х.Дўстмуҳаммад ва М.Муҳаммад Дўстга)

Икки адиб, иккиси ҳам бекаму кўст, Бир-бирига ҳеч ўхшамас, бу ҳам дуруст. Мурод зинҳор Хуршиддан

кам нур таратмас, Дўстлар ёндош – Дўстмуҳаммад, Муҳаммаддўст.

Эркин ВОҲИДОВ (“Ўзбекистон адабиёти ва санъати” газетаси, 2016 йил 23 декабрь)

ОБУНА – 2021! «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ГАЗЕТАСИГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА! ОБУНА ИНДЕКСИ 158

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY SUDI

РАДДИЯ

(Газетанинг 2020 йил 25 ноябрдаги 45-46 (1096) - сониди)

«Одил суд – унинг одиллиги қоғозлардами?» сарлавҳа остида босилган мақолага)

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси мамлакатимиздаги етакчи нашрдан бири саналади. Газетада бугун юртимизда амалга оширилаётган кенг қуламли янгиланиш ва ўзгаришлар жараёни атрофлича ёритиб келинмоқда. Судьялар ҳам бошқа нашрлар қаторида ушбу газетани ўқиб боришади.

Газетанинг 2020 йил 25 ноябрдаги 45-46 (1096)-сонидаги «Одил суд – унинг одиллиги қоғозлардами?» сарлавҳали мақолада иқтисодий низодаги мавжуд ҳолатлар бузиб кўрсатилган, суд қарорига ишончсизлик билдирилган ҳамда ишни кўрган судьялар шаъни ва обрўсини камситувчи сўзлар ишлатилган.

Авалло, ўқувчиларга тушунарли бўлиши учун ушбу иқтисодий низога қисқача тўхталмиш лозим.

Даввогар – Ўзбекистон Республикаси Хусусийлаштирилган корхоналарга кўмаклашиш ва рақобатни ривожлантириш Давлат кўмитаси (бундан буён матнда Давлат кўмитаси деб юритилади) Тошкент туманлараро иқтисодий судига жавобгарлар – «Нодира-М» хусусий ишлаб чиқариш савдо корхонаси, Хусусийлаштирилган корхоналарга кўмаклашиш ва рақобатни ривожлантириш Давлат кўмитасининг Тошкент вилоят бошқармаси (бундан буён матнда Бошқарма деб юритилади), мустақил талаблар билан арыз қилмайдиган учинчи шахс Ўзбекистон Фанлар академияси Генетика ва ўсимликлар экспериментал биологияси институтига (бундан буён матнда Институт деб юритилади) нисбатан даъво аризаси билан мурожаат қилиб, Бошқарманинг 2004 йил 7 декабрдаги 415-Д-сонли буйруғини, «Ўзбекистон кўчмас мулк биржаси» ЁАЖда 2006 йил 16 январьда ўтказилган марказлаштирилган электрон биржа савдолари натижаларини, 2006 йил 25 январьдаги 07/06-Б-сонли шартномани, Бошқарма томонидан 2006 йил 6 июнда «Нодира-М» хусусий ишлаб чиқариш савдо корхонасига берилган 10299-Б-сонли мулк хуқуқни тасдиқловчи ордери ҳақиқий эмас деб топишни, битимларни ҳақиқий эмаслик оқибатларини кўллашни ва «Нодира-М» хусусий ишлаб чиқариш савдо корхонасидан Тошкент вилояти, Қибрай тумани, «Юқори-юз» маҳалласидаги умумий майдони 7 347,8 кв.м. бўлган сунъий иқлим яратиш лабораторияси корпусини институт балансига олиб беришни, Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари, Геодезия, картография ва давлат кадастри давлат кўмитасининг Қибрай туман ер тузиш ва кўчмас мулк кадастри давлат кор-

хонасига мулкни бегоналлаштиришга йўл қўймаслик учун таъқиқ қўйишни сўраган.

Ишни кўриш жараёнида даъвогар даъво талабларини қўпайтириб, хусусий корхона ва «Muborak Fayz» МЧЖ ўртасида 2016 йил 21 январьда тузилган 1-сонли олди-сотди шартномасини, 2017 йил 25 майда «Ипотека банк» АТИБ ва «Tellist» МЧЖ ҳамда «Muborak Fayz» МЧЖ ўртасида тузилган ипотека шартномасини ҳақиқий эмас деб топишни, шунингдек, «Muborak Fayz» МЧЖдан объектни Институтга қайтаришни сўраган.

Иш хужжатларидан маълум бўлишича, «Тошкент вилояти баҳолаш ва консалтинг маркази» МЧЖнинг 2004 йил 8 октябрдаги 02/80-НПО-сонли хисоботи асосан институтга қарашли Тошкент вилояти, Қибрай тумани, «Юқори-юз» маҳалласида жойлашган, умумий майдони 7 347,8 кв.м. ни ташкил этувчи Сунъий иқлим яратиш лабораторияси корпуси, озиқ-овқат моллари дўкони ва механика устахонаси 2004 йил 1 июль ҳолатига 220 139 720 сўм ёки Марказий банки курси бўйича 215 823 АҚШ долларига баҳоланган. Кейинчалик эса Бошқарманинг 2004 йил 7 декабрдаги 415-Д-сонли буйруғига асосан институтга қарашли Қибрай туманида жойлашган, умумий майдони 7 347,8 кв.м.га тенг Сунъий иқлим яратиш лабораторияси корпуси биржа савдолари орқали давлат тасарруфидан чиқарилган.

Объект қиймати «Тошкент вилояти баҳолаш ва консалтинг маркази» МЧЖнинг 2004 йил 8 октябрдаги 02/80-НПО-сонли хисоботи асосан 220 139 720 сўм ёки 215 823 АҚШ dollari миқдоридида баҳоланганлиги маълумот учун қабул қилиниб, Бошқарма қошида фаолият кўрсатаётган доимий комиссия ййғилишининг 2004 йил 3 ноябрдаги 85/11-Б-сонли баённомасига асосан 227 142 917 сўм миқдоридида тасдиқланган.

Бироқ, мазкур объект биржа савдоларига чиқарилиб, унинг нархи бошқачма-бошқич пайсаятирилмасдан, 2016 йил 25 январьдаги 07/06-сонли шартномага асосан ҳеч бир асосиз «Нодира-М» хусусий ишлаб чиқариш савдо корхонасига 24 363 610 000 сўмга сотилган.

Кейинчалик эса, корхона 2016 йил 21 январьдаги 1-сонли олди-сотди шартномасига асосан объектнинг 5110,44 кв.м. қисмини «Muborak Fayz» МЧЖга 30 000 000 сўмга сотган.

«Muborak Fayz» МЧЖ эса 2017 йил 25 майдаги ипотека шартномасига асосан корхонадан сотиб олган 5110,44 кв.м. бўлган объектни «Tellist» МЧЖнинг «Ипотека банк»

АТИБнинг Меҳнат филиалидан олган 2 850 000 000 сўм кредит маблағларини қайтариллишини таъминлаш учун гаровга қўйган.

Ўзбекистон Республикаси «Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида»ги Қонунининг 4-моддасида ионловчи нурланиш манбаларидан фойдаланиб илмий-тадқиқот, тажриба-конструкторлик ишларини олиб боровчи, рентген ускуналари, асбоб-ускуналар ва жиҳозларни ишлаб чиқиш, тайёрлаш ва реализация қилишни амалга оширувчи корхоналар ва объектлар давлат мулки объектлари давлат тасарруфидан чиқарилмаслиги ва хусусийлаштирилмаслиги белгилаб қўйилган.

Ишдаги мавжуд далилларга кўра, низоли объект ионловчи нурланиш мавжуд объект сифатида Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги РДСЭНМ ва «Санаторгеоконтехназорат» давлат инспекцияси рўйхатида бўлган.

Ўз навбатида, Ўзбекистон Республикасининг Фавқулодда вазиятлар вазирлиги ходимлари томонидан 2017 йил 12 майдаги ўрганиш пайтида низоли объектида радиация текшируви ўтказилганлиги натижасида ионловчи нурланиш юқорилиги аниқланган.

Ушбу низоли объект юқоридида номи қайд этилган Қонун талабига зид равишда хусусийлаштирилганлиги сабабли, суд томонидан уни хусусийлаштириш билан боғлиқ барча хужжатлар ҳақиқий эмас деб топилиб, битимларнинг ҳақиқий эмаслик оқибатлари қўлланилган ҳолда дастлабки ҳолатга келтирилиши ҳақида тўхтамга келинган. Даъвогарнинг даъво талаблари тўлиқ қаноатлантирилиб, Ўзбекистон Республикаси Хусусийлаштирилган корхоналарга кўмаклашиш ва рақобатни ривожлантириш Давлат кўмитаси Тошкент вилоят бошқармасининг 2004 йил 7 декабрдаги 415-Д-сонли буйруғи, «Ўзбекистон кўчмас мулк биржаси» ЁАЖда 2006 йил 16 январьда ўтказилган марказлаштирилган электрон биржа савдолари натижалари, Ўзбекистон Республикаси Хусусийлаштирилган корхоналарга кўмаклашиш ва рақобатни ривожлантириш Давлат кўмитасининг Тошкент вилоят бошқармаси ва «Нодира-М» хусусий ишлаб чиқариш савдо корхонаси ўртасида 2006 йил 25 январьда тузилган биржа савдолари қолибига мулк хуқуқни бериш юзасидан тузилган 07/06-Б-сонли олди-сотди шартномаси, Ўзбекистон Республикаси Хусусийлаштирилган корхоналарга кўмаклашиш ва рақобатни ривожлантириш Давлат

кўмитасининг Тошкент вилоят бошқармаси томонидан 2006 йил 6 июнда «Нодира-М» хусусий ишлаб чиқариш савдо корхонаси номига берилган мулк хуқуқни тасдиқловчи 10299-Б-сонли давлат ордери, «Нодира-М» хусусий ишлаб чиқариш савдо корхонаси билан «Muborak Fayz» МЧЖ ўртасида 2016 йил 21 январьда тузилган 1-сонли олди-сотди шартномаси, АТИБ «Ипотека банк» Меҳнат филиали билан «Muborak Fayz» МЧЖ ҳамда «Tellist» МЧЖ ўртасида 2017 йил 25 майда тузилган ипотека шартномаси ҳақиқий эмас деб топилган.

«Нодира-М» хусусий ишлаб чиқариш савдо корхонаси ва «Muborak Fayz» МЧЖдан низоли объектлар талаб қилиб олинби, институтга қайтариш белгиланган.

Тошкент шаҳар иқтисодий суди апелляция инстанциясининг 2017 йил 31 октябрдаги қарори билан биринчи инстанция судининг ҳал қилув қарори ўзгаришсиз қолдирилган.

Ушбу суд қарорларининг қонунийлиги Ўзбекистон Республикаси Олий суди

томонидан текширилиб, Иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатининг 2018 йил 11 майдаги қарори билан «Нодира-М» хусусий ишлаб чиқариш савдо корхонасининг назорат шикоятини қаноатлантириш рад этилган. Иш бўйича қабул қилинган суд қарорлари ўзгаришсиз қолдирилган. Бугунги кунда мазкур суд хужжатлари қонуний кучда.

Хусусийлаштириш жараёнида «Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида»ги Қонунининг 4-моддаси талаби бузилганлиги, низоли объект ионловчи нурланиш мавжуд объект сифатида тегишли органлар рўйхатида бўлганлиги, Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги томонидан ўтказилган 2017 йил 12 майдаги ўрганиш натижасида объектида ионловчи нурланиш юқорилиги аниқланганлиги сабабли, даъвогарнинг даъво талаблари суд томонидан тўлиқ қаноатлантирилган.

Мазкур низо бўйича журналистик суриштирув олиб борилганда, масалани асл

моҳиятига ва судья қарор чиқаришга асосланган қонун ҳужжатларига эътибор берилганда газетхонлар ноҳолис мақола билан чалгитилмаган бўларди.

«Журналистик фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни 6-моддасининг биринчи қисмида журналистнинг ўзи тайёрлаётган материалларининг тўғри ёки нотўғри эканлигини текшириши ва ҳолис ахборот тақдим этиши, журналистларнинг касбга оид одод-ахлоқ қоидаларига риоя этиши, шахсининг ҳуқуқлари ва эркинликларини, шаъни ва қадр-қимматини хурмат қилиши шартлиги ҳақида мажбуриятлари белгиланган.

Мақолада сўз юритилган низо апелляция инстанциясида ҳам, назорат тартибда кўрилганда ҳам ўзгаришсиз қолдирилган. Муаллиф бу ҳолатга негадир эътибор бермаган. Хулоса қилиб айтганда, мақола бир томонлама, ноҳолис ёритилган.

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг Матбуот хизмати

ОЛИЙ СУДГА САВОЛЛАР

Хурматли Олий суд Матбуот хизмати мутасаддилари!

Тахририят амалдаги қонун талаблари ва Сиз томондан талаб этилган асослар раддияни чоп этди, яъни қонун талаби бажарилди. Бироқ, раддияда раддия талаб этилган мақоладаги бир қатор саволларга жавоб йўқлигини таъкидлашни истар эди. Яъни, унда судларнинг, судьянинг шаънини камситадиган, ҳақоратомуз сўзлар негадир кўрсатилмаган. Бунинг сабаби эса оддий, чунки мақолада ундай сўзнинг ўзи йўқ. Бир сўз билан айтганда, раддия суд қарори ва акримидидаги тафсилотларнинг такоридан иборат бўлиб қолган, холос.

Шу боис, нуфузли идора вакиллари билан баҳсга киришмай, мақолада илгари сурилган саволларнинг ўзини қайта эътиборингизга ҳавола этишга қарор қилдик. Ва умид қиламизки, уларга жавоб топишда ёрдамингизни аямайсиз.

1-савол: Раддияда Ўзбекистон Республикасининг «Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида»ги Қонунининг 4-моддасида ионловчи нурланиш манбаларидан фойдаланиб илмий-тадқиқот ишлари олиб боровчи корхоналар ва давлат мулки объектлари давлат тасарруфидан чиқарилмаслиги ва хусусийлаштирилмаслиги тўғрисидаги талабга асосан суд хусусийлаштиришга оид барча хужжатларни бекор қилгани айтилган.

Бу тушунарли. Аммо:

а) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йилдаги Қарорининг сотиладиган объектлар рўйхати – Иловасига бу низоли объектни киритган Хуқуқатнинг масъул ходимлари қоридида Қонун талабидан беҳабармиди – суд нега уларга нисбатан Хусусий ажрим чиқармади?

б) Нега ушбу масала – «ноқонуний хусусийлаштириш» объекти хусусийлаштирилгандан роса 11 йил (!) кейин юзга чиқди?

2-савол: Олий суд ИИБ судлов ҳайъатининг Қароридида Вазирлар Маҳкамасининг қарорига нисбатан «Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида»ги Қонун юқори юридик кучга эга экани таъкидланган. Бу ҳам тушунарли дейлик. Унда «бир қонун бошқа бир қонундан юқори юридик кучга эга бўла оладими-йўқми» деган саволни берамиз: «Хусусий мулкни химоя қилиш ва мулкдорлар хуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонунининг 24-моддасида «Давлат мулкни хусусийлаштириш жараёнида вужудга келган хусусий мулк дахлсиздир. Хусусийлаштириш натижалари қайта қўриб чиқилмайди ва бекор қилинмайди» деган талаб бор, хўш ким бу талабни бажаради? Судлар бу қонунга риоя қилмасан, унда ким риоя қилади? Маълумки, ушбу қонун ўз кучида турибди ва унда «хато хусусийлаштирилган объектлар савдоси суд томонидан ҳақиқий эмас деб топилиши мумкин» деган модда ҳам йўқ...

3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 17 январьдаги (судга даъво аризадан 7 ой аввал) «Тадбиркорлик

мақсадларида фойдаланиш учун Давлат мулки объектларини сотишни жадаллаштириш ва унинг тартиб-тамоийларини янада соддалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонининг 2-бандида «давлат органлари, шу жумладан назорат, хуқуқни муҳофаза қилиш органлари ва судлар томонидан хусусийлаштириш натижаларини, шу жумладан, объектлар қийматини баҳолаш натижаларини қайта қўриб чиқиш ва бекор қилиш масалаларини ўртага қўйиш» таъкидлангани таъкидланган.

Президент Фармонидида «судлар томонидан» деб аниқ-равшан уқтирилган кўрсатмалар иқтисодий судга ҳам тааллуқлими ёки бу ҳам юқори юридик кучга эга бўлмаган хужжат ҳисобланганими? Ёхуд Қарор ва Фармонлар ўз йўлига, улар қоғозда, биз эса ҳамон ҳаёт қонунларига итоат қилиб суд қарорларини чиқараверамизми? Бўёқда, ҳатто Коррупцияга қарши курашиш Агентлиги ташкил этилган бўлса ҳам...

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 16 июндаги «Давлат мулки объектларини сотиш тартиб-тамоийларини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарорининг 1-иловасига мувофиқ, хусусийлаштирилмайдиган, стратегик давлат мулки объектларининг ягона рўйхати тасдиқланган. Мазкур рўйхатга эса ушбу низоли объект киритилмаган. Ёки суд бундан ҳам бохабармиди?

4. Эътибор беринг, кимдир «бонг» ураётгандек нурланиш қолдиғи бугун бинода эмас, фақат ертўла қисмидаги икитидаги хонада мавжудлиги аниқланган. Шу «бахона» бутун бошли уч қаватли корпусни суд қарори билан тортиб олиш шартмиди? Ваҳоланки, «Санаторгеоконтехназорат» «бу қолдиқларни бартараф этиш имкони бор» деган хулоса ҳам берган эди...

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ш.М.Мирзиёевнинг Олий Мажлисга йўллаган навбатдаги Мурожаатномасида яна хусусий мулк химояси ҳақида гапирилиб, хусусий мулк дахлсизлигини таъминлаш барча даражадаги давлат органларининг вазифаси бўлмоғи зарурлиги, хусусий мулк дахлсизлигини бузган мансабдорларни маъмурий жазолаш бизнес – Омбудсман ваколатига берилиши таъкидланди.

Шунингдек, Мурожаатномада 2020 йилда 715 нафар фуқаро оқланганлиги, аччиқ ва танқидий материаллар жойларда амалдорларнинг тинчлини бузаётгани, уларга ёқмаётгани ҳақида ҳам сўз юритилди.

Бир йилда 715 нафар шахсининг оқланиши, кейинги тўрт йилда Хусусан, Олий суд ташаббуси билан минглаб оқлов ҳуқуқлари чиқарилгани, бу – судлар томонидан йўл қўйилган хато – ноқонуний ҳуқуқлар чиқарилганининг исботи эмасми?..

Яна бир бор Сизлардан юқоридида саволларга аниқ жавоб қайтаришларингизни илтимос қилиб қоламиз. Агар аниқ жавоблар тадбиркорнинг нофаатини химоя қилаётган газетанинг моҳиятигини исботласан, узр сўрашга тайёрмиз...

Тахририят

Ёшлар тарбиясига масъул раҳбарлар ўқитилмоқда

–Бугунги куннинг асосий муаммоларидан бири ёшларнинг бандлигини таъминлашдир, –дейди Ёшлар ишлари агентлигининг Тошкент вилояти бошқармаси бошлиғи Зухра Мирғозиева. –Ҳозир биз вилоятимизда 30 мингдан ортиқ ёшнинг бандлигини таъминлашга эришимиз керак.

Шу асосда уларни ўқитиш, касб-хунарга тайёрлаш ва иш билан таъминлаш мақсадида тегишли чораларни кўряпмиз. Хусусан, Савдо-санот-палатаси ва Бандликка кўмаклашиш маркази билан биргаликда «Тадбиркор:1+1» тамаойили асосида ёшларни иш билан банд қилиш масалаларини амалга оширяп-

миз. Тадбиркорлик билан шуғулланишни хоҳлаган ёшларга имтиёзли кредитлар ажратиб, ўз гоёларини амалга ошириши учун шароит яратаяпмиз. Жумладан, Бўстонлиқ туманида ноябрь ойида 70 нафар ёш имтиёзли кредит олиб, 100 га яқин тенгдошини иш билан таъминлашга эришди. Декабрь ойида эса 100 нафар ёш имтиёзли кредит олиб, бизнесини йўлга қўйди. Бу жараён Тошкент вилоятининг бошқа туман ва ҳудудларида ҳам давом этмоқда.

Шунингдек, семинар ўқув дастуридан «Ёшлар мурожаати» электрон платформасини яратиш, «Бир миллион дастурчи» лойиҳаси

доирасида 300 минг нафар ёшни дастурлаш асосларига бепул ўқитиш, ОТМга кириш имтиҳонларида энг юқори балл тўплаган 200 нафар ёш учун Президент грантини ташкил этиш, магистратура ва докторантура тадқиқотчиларига қабул квоталарини ҳамда маданият-санъат йўналишларига ҳар бир тумандан 5 нафар ёшни ўқишга қабул қилиш, умумтаълим мактабларида ёшлар етакчилари фаолиятини такомиллаштириш ҳамда мактаб инфратузилмасини самарали ташкил этиш мавзуслари ўрин олган.

Гулноза БОБОЕВА, ЎЗА

(Бошланғичи 1-бетда)

ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ КЕНГАШИ

БАРЧА ЮРТДОШЛАРИМИЗНИ «ЁШЛАРНИ
 ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ВА АҲОЛИ
 САЛОМАТЛИГИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ЙИЛИ»
 БИЛАН МУБОРАКБОД ЭТАДИ!

ЯНГИ ЙИЛИНГИЗ ҚУТЛУҒ БЎЛСИН!

ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ БУЖОРО ВИЛОЯТИ КЕНГАШИ

БАРЧА ЮРТДОШЛАРИМИЗНИ ЯНГИ –
 2021 ЙИЛ БИЛАН ТАБРИКЛАЙДИ!

2021

ИБН АББОСДАН:

– Сен қандай қилиб шунча илмга эришдинг, – деб сўрадилар.
У шундай деб жавоб берди:
– Савол берувчи тил, билувчи қалб ва чидамли ўқитувчи билан.

ҲИҚМАТНОМАДАН

Кўрпакимиз

ЁКИ РОСТДАН ҲАМ ЎЗЛИГИМИЗНИ УНУТЯПМИЗМИ?

Ўтган куни ижтимоий тармоқларда 3 та 7 соғи бўлган автомобиль рақами 650 миллион сўмга сотилгани тўғрисида хабар тарқалди. Таниқли блогер Хушнудбек Худойбердиевнинг сайтида эса 2020 йили онлайн аукционлар орқали жами 262,6 миллиард сўмлик ёки 25 миллион долларлик автороқамлар сотилгани маълум қилинди. Қайд этилишича, бу кўрсаткич 2019 йили сотилган автороқамлар кўрсаткичидан 2,6 баробар кўп экан.

Албатта, тўқлик ва фаровонликда яшаётган юртга тўйлар ҳам, хурсандчиликлар ҳам, ҳатто аукционларда чиройли автороқамлар харид қилиш ҳам ярашади.

Ушбу қораламада кимгадир ақл ўргатиб, уларга ўз маблағларини нималарга сарфлаш тўғрисида, нималарга сарфлаш нотўғри экани хусусида маслаҳат бериш фикридан йироқмиз. Аммо 262,6 миллиард сўмнинг қийматини бироз таҳлил қилиб, пандемия даврида имконияти чекланган юзлаб юртдошларимиз айрим дори-дармонлар, тиббий техникаларга муҳтож бўлганлари, уларнинг аксарияти ноилжликдан ижтимоий тармоқлар орқали саховатли инсонларга муурожаат қилганлари ёдга тушади, ҳолос.

Ушундай оғир кунларда давлат ҳисобидан миллиардлаб маблағ ажратилгани туфайли қанчадан-қанча инсонлар оғири енгил бўлди, бироз ўтгач, бу жараёнга саховатпеша фуқаролар, нодавлат ташкилотлар ҳам қўшилдилар.

Бугун эса айнан ана шундай оғир кечган дамларда ҳам аукционлар ташкил этилиб, улар орқали 262,6 миллиард сўм миқдоридagi маблағ темир-терсақларга сарфлангани маълум бўляпти.

Шуни афсус билан қайд этиш жоизки, Covid-19 туфайли юзлаб жигарларимиздан айрилдик, энг ёмони улар орасида моддий ёрдамга муҳтожлар кўпчилиги эди. Пандемия даврида юз берган Сардоба ва Бухоро фожияларининг асорати ҳам юрагимизга нишдек санчилгани бор гап.

Маълумотларга қараганда, 2020 йили дунё бўйлаб 86 миллионга яқин киши каронавирус балосига йўлиққан. Гарчи 48,1 миллион киши соғайиб, ҳаётга қайтган бўлса-да, 1,85 миллион киши ҳаётдан кўз юмганини инсоният узоқ вақт эслаб юради энди. Айни пайтда мутахассислар ушбу вирус ҳалигача ўз «салб юриши»ни давом эттираётганини таъкидламоқдалар.

Майли, бу бошқа мавзу, албатта. Аммо ана шу вирус оқибатлари одамларни уйғотгани, ён-атрофга ўтмиш ва келажакка, қандай яшаётганимиз ва ҳатто Худои таъоло берган неъматларга қандай муносабатда бўлаётганимизгача мушоҳада

қилишга ундагани аччиқ ҳақиқат.

Қисқа қилиб айтганда, вирус одамларни ва одамлар ўртасидаги муносабатларни оз бўлса-да, ўзгартирди. Кимдир битта автороқам билан боғлиқ бўлган мўъжазгина хабарнинг бу гапларга қандай алоқаси бор, дея эътироз билдириши ҳам мумкин. Бизнингча, бор. Биз ҳали ҳам ён қўшнимиз, акамиз ёки узоқ бир қариндошимизнинг бемор эканини, унинг оиласи, фарзандлари дори-дармон сотиб олишга қийналаётганини кўра-била туриб, Ҳажга ошқайётган одамлар билан бир туман, бир кўча ва ҳатто бир «домда» яшаётганимизни тан олгимиз келмаяпти.

Тўғри, 650 миллион сўмга чиройли автороқам сотиб олган кишининг пули ҳам бюджетга тушади. Ана шу маблағдан бюджетдан маош оладиганларга ҳам берилади. Яъни, бу ҳам савобнинг бир кўриниши. Аммо бу ерда гап автороқамларда эмас, балки муносабатларимиз, қарашларимиз ўзгармаётганидир.

Статистика мамлакатимиз аҳолисининг 12-15 фоизи ёки 4-5 миллион киши камбағаллик шароитида яшаётганини, бу уларнинг кунлик тушуми 10-13 минг сўмдан ошмаслигини кўрсатапти.

Айни пайтда камбағал оиланинг шахсий компьютер билан таъминланганлик даражаси ўртача оиладан 12 баробарга, шахсий машина билан – 11, кондиционер билан – 8, чангютич билан – 4, кир ювиш машиналари билан – 4, музлатгич билан – 2, телевизор ва уяли алоқа воситалари билан эса 1,5 баробарга кам экани таъкидланмоқда.

Таҳлилчилар 2021 йили дунё бўйича қашшоқлар сонининг 150 миллионга кўпайишини тахмин қилишяпти. Ўтган йилда эса пандемия туфайли 100 млн. киши қашшоқлар «армияси»га қўшилган эди.

Ана шундай рақамлар ва таҳлиллардан юрагинг эзилаётган бир пайтда Тошкентдек шаҳри азимда 6 та бир хоналик уйга етгулик маблағнинг бир парча темирга сарфланганини эшитиб, таажубга тушаркансан. Яқин-яқингача ҳам маҳалланинг бой-бадавлат кишилари бировга сездирмай, қўли калта оилага ёрдам қилганини ёхуд

ярим тунда масжидга бориб, хайр эхсон қолдириб кетганларини кўп эшитганмиз. Аммо бугунга келиб, тарбия масаласидаги хатоликлар ўз сўзини айта бошлаган кўринади. Ота-она, қўни-қўшнидан уялмай кибр тўнини елкасига ташлаётганлар сони кундан-кунга ортиб бораётгани аччиқ ҳақиқат. Ишончим комилки, 650 миллион сўмга автороқам сотиб олган юртдошимиздан мактаб кутубхонасига атиги 1 миллион сўмлик китоб харид қилишга ёрдам сўралса, автороқам харид қилаётган пайтдагидек кўзалари ёнмасе керак. Балким бу хато фикр, хато хулосадир. Аммо оғир кечган ва тарихга айланган эски йилда юртдошларимиз томонидан 25 миллион долларлик автороқам сотиб олингани шундай хулоса чиқаришга изн бермоқда.

Маълумки, Президентимизнинг Олий Мажлисга йўлланган навбатдаги Мурожаатномасида 2021 йили юртимизда яна 2 мингта боғча қурилиши ҳақида маълумот берилди. 777 сонлари акс этган автороқам учун 650 миллион сарфлаган юртдошимиз ўша пулга мўъжазгина боғча ҳам қуриши мумкин эди, аслида.

Аммо ҳозирча, ўша юртдошимиз учун чиройли рақамлар қадрироқ кўринмоқда. Бундан эса барчамиз бирдек хулоса чиқаришимиз керак.

Гарчи чақалоқларга Муҳамадани ва Солиҳа каби исмлар қўяётган бўлсак-да, ҳар қадамда опа-сингилларимизни камситаётган, ота-оналаримиз кўзига тик боқиб, улар қалбига озор етказётган фарзандларни учратаёلمиз.

Ушбу мақолани яқунлаётганимизда эса яна бир нохуш хабарга кўзимиз тушди: зоминлик бир каззоқ ота бешикдаги чақалоғини уриб ўлдириб қўйибди...

Ҳа, чиндан ҳам тарбия ҳаёт-мамат масаласи экани чуқурроқ англашиляпти. Кимдир юқоридаги тубанликни иқтисод ёки камхаржлик билан оқлашга ҳам уриниб кўрар, аммо бу яна бир бор одамларни ўзгартирмасдан туриб, жамиятни ўзгартариб бўлмаслигини, тўқлик ҳам, қашшоқлик ҳам қандайдир хатоларга сабаб бўла олмаслигини кўрсатапти.

Отасининг ўғли

Беш йил жисмоний тарбиядан дарс берган устозим Фахриддин Қурбоннинг саккиз мингдан зиёд аҳолиси бўлган маҳалламизга раисликка сайланганини эшитиб роса хурсанд бўлдим. Чунки у ўз фарзандлари оч ўтирса чидай оладиган, лекин қўни-қўшниси, қишлоқдошининг бирор нимага муҳтожлигини билса, ҳаловатини йўқотадиган кишилардан. Бу гал борганимда нолишни қўйиллатадиган одамлар ҳам уни мақташяпти: «ниҳоят раисга ёлчидик», деб. Қишлоқда газ, электр бор, дўконларда ун етарли. Икки ой аввалгидек ун учун одамлар бир-бирини оёқости қилаётгани йўқ.

Талабалик пайтларим қишлоқдан шаҳарга бориш учун кун бўйи автобус кутардим. Агар айтсам ишонмасиз, аммо бугуннинг бор ҳақиқати шундаки, янги ва шинам автобус маҳалламиз кўчаларини айланиб чиқадиغان бўлибди. Кексаю ёш хурсанд.

Янги раис елиб-югуриб ҳамма муаммони бартараф этяпти. Раисни мақтамоқчи эмасман. Негаки, унинг эл-парварлиги отаси, бир пайтлар колхознинг донғини бутун туманга таратган машҳур раис Саидмурод Қурбоновдан ўтганини ҳамма билади. Мен фақат яхшиларга ёндашишнинг яна бир ҳикмати ҳақида гапирмоқчиман, ҳолос.

29 декабрь куни Фахриддин ака чақириб қолдилар. Борсам, машинасининг юкхонаси майда-чуйдага тўла. Ҳозир икки кишини кўриб келамиз дедилар. Бу икки киши мен билган икки ака-ука бўлиб, ёш боласи кўп, аммо ишсизлик боис қийналиб қолганлар оиласи эди. Бордик, болажонлар югуриб чиқишди, совгаларни жажжиларнинг қўлига тўтказган эдик, ялт этиб отасига қарашди. Отаси рози бўлмагач, уйга кириб кетишди. Камбағал бўлсада, фарзандлари кўзини тўқликка ўргатаётган отанинг бу ҳолатидан таъсирландим. Ҳарчанд илтимос қилмайлик, бозорликни олмади. Агар жуда кўнгилларинг бўлмаса, акамга беринглар, акамнинг ишлари унча яхшимас ҳозир, деди ерга қараб. Қўярда қўймай болажонлар учун совгани қолдирди, қолган харидимизни олиб аканикига кетдик.

Ака уйда йўқ экан, бизни янга кутиб олдилар. Муддаомизни эшитгач, илтимос қайнимга (ҳозиргина биз бориб келган жой) бера қолинглар, биз бир амаллаб кунимизни кўрпимиз, улар кўпчилиги деди.

Раис иккимиз бир биримизга қараб қолдик. Хаёлимиздан нелар ўтгани ёлғиз Аллоҳга аён.

Ҳаёт шунчалар бешафқат бўлиб кетяптики, ҳатто бир-бирини кўрарга кўзи йўқ ака-укаларни кўрпимиз. Жонжигарларнинг орасини бузадиган хотинлар ҳам йўқ эмас. Аммо, хулосам шуки, сиз киминдир астойдил яхши кўрсангиз, орани ҳеч ким бузолмайди.

Карантин авж олган пайтларда маҳалла идорасидан ёрдам сўраб, ҳоқимиятларда жанжал кўтарган қанчадан-қанча тўқларни кўрдик. Ҳовлисида уч-тўртта мошиниси бору, писмислиқни автобус йўлкарасиям қиммат бўп кетди, дея нолиганларга дуч келдик. Майдалашиб кетаётганларни кўрганда дил эзилади, инсонийлик рутбаси баланд одамлар билан учрашганда эса эзилган дил яна тиниклашади.

Қорин ташвишидан бошқа ҳеч нарсаси йўқ азизлар. Сизларга раҳмим келади.

Оқибатни унутмаган, ўзи муштоқ бўла туриб, бир бурда нонини ҳам ўзгаларга илингиси келганлар, сизларга эса таъзимдаман.

Маҳалламизнинг "Ўзим бўлай" деган тоифадан мутлақо йироқ раиси, сизга раҳмат. Сиздек инсонлар қанча кўп бўлса, халқ шунча бой бўлиб, ҳаётдан рози бўлади.

Буларни ёзишдан муддаом шуки, ота-боболаримиз тутган оқибат йўлини тўтсақ, ўзимиздан кўра, юрт равнақини, келажакни ўйласак, улардек бўлишни дилимизга туга бошлаймиз. Токи фарзандларимиз ҳам биздек бўлишга интилиши ҳаммамизга насиб этсин!

Одилбек РАҲМОНОВ

Мақсуд ЖОНИХОНОВ

480 МИЛЛИОНЛИК

«КРЕДИТ ҲУҶЖАТЛАРИНИ» ҚАНДАЙ ЯҚУНЛАНАДИ?

Мен «Ўзсаноатқурилишбанк» АТБнинг Қўқон филиалида ишлайман.

Аризамнинг мазмуни шундан иборатки, менга нисбатан Учкўприк тумани прокуратураси терговчиси Шухрат Шоносиров томонидан нотўғри қўлланилаётган айблов қарори юзасидан адолатни юзга чиқаришда ёрдам берсангиз.

Шуни маълум қиламанки, айтилган Қўқон шаҳар ҳокими ўринбосари вазифасида ишлаётган, «Ўзсаноатқурилишбанк» АТБ Қўқон филиалининг собиқ раҳбари Низомиддин Мирзаев ва унинг шериклари (жисмоний шахсларни кредитлаш бўлими бошлиғи М.Ҳақимов) томонидан кимга, қачон ва қанча кредит бериш масаласи ҳал этилиб, кредит маблағлари чиқарилар эди. Яқунда эса банкнинг оддий мутахассиси, яъни мени айбдорга айлантиришпти. Бир тасаввур қилинг: қандай йўл билан ва қандай ҳолатда ўзим танимаган фуқарога раҳбарлар ва кредит бўлими бошлиғи руҳсатсиз қарийб 500 млн. сўмга яқин кредит беришим ёки кредит юзасидан қарор қабул қилишим мумкин?

Бўлим бошлиғи М.Ҳақимов ҳам тергов жараёнида Низомиддин Мирзаев томонидан марҳум Ҳасан Маҳмудов орқали жами 32 нафар фуқаро номига кредит расмийлаштириш юзасидан топшириқ берганини айтган эди.

Мен ҳатто раҳбарнинг устхати бўлса-да, кредит олиш учун муносабат қилган фуқароларнинг аризаларини рўйхатга олиш китобига ҳам имзо чекамганман.

Марҳум Ҳ.Маҳмудовнинг ўғли Азизхон Маҳмудовнинг 18 млн. сўмлик истеъмол кредити ҳужжати ҳам жисмоний шахсларни кредитлаш бўлими бошлиғи М.Ҳақимовнинг ўзи ИАБС

дастури модули орқали расмийлаштирилган.

Тергов давомида юқорида қайд этилган кредитларни расмийлаштиришда шахсан иштирок этмаганим, фақат кредит комиссияси вакили сифатида бошқа комиссия аъзолари қатори имзо чекканимни билдирсамда, терговчи менга нисбатан айблов эълон қилмоқда.

Шу ўринда бир масалага эътибор қаратишимиз сўрайман: марҳум Ҳ.Маҳмудов банк бошқарувчиси ва бўлим бошлиғимиз олдида тез-тез келиб турар ва буни барча ходимларимиз билардилар. Бундан ташқари, марҳум томонидан банкдан олинган 200 млн. сўм миқдоридagi кредит кейинчалик қўшимча шартнома билан 300 млн. га жами эса 500 млн.га айлангани ҳам ҳеч кимга сир эмас. Энг кизиги, ушбу кредитдан қарздорликни маълум муддат банк бошқарувчисининг ўзи тўлаб туриши керак бўлган. Буни ойлик тўловни ундириш учун Ҳ.Маҳмудовнинг олдида борган банкимиз ходимига «бу ой тўловни раҳбаринг тўлайди, бор ўшандан сўра» деб ҳақоратлаб қайтарганидан ҳам билиш мумкин эди.

Текширувлар пайти айрим масалаларга аниқлик киритила бошлангач, Ҳ.Маҳмудов ўз жонига қасд қилди. Орадан ҳеч қанча вақт ўтмай, банк бошқарувчиси Н.Мирзаев Қўқон шаҳар ҳокими ўринбосари лавозимдан тайинланди. Натигада марҳум Ҳ.Маҳмудовга қарашли бўлган кредит ҳужжатлари имзоланмасдан қолиб кетди. Маълум бўлишича, кейинчалик Н.Мирзаев томонидан ушбу камчиликлар тўғрида қўйилган.

Кредитлаш бўлими бошлиғи М.Ҳақимовнинг айтишича, банк бошқарув-

чиси ўз хонасида марҳум Ҳ.Маҳмудовга фуқароларнинг (Маҳмудовнинг ишчи ходимлари назарда тутилган) ҳужжатларини олиб келиш, шу йўл билан кредитнинг ойлик тўловини ёпиб туриш ва кейинчалик кредитларни ёпишни маслаҳат берган. (Буни М.Ҳақимов ҳам тасдиқлайди). Айнан ушбу фикрлар ўзидан чиққанини дастлабки тергов ишлари бошланаётган пайтда Н.Мирзаевнинг ўзи ҳам (мен ва бошқа ҳамкасбларим билан Н.Мирзаевнинг олдида Қўқон шаҳар ҳокимлигига борганимизда) тан олган эди.

Энг таажжубланарлиси, менга нисбатан ноқонуний айблов қўяётган терговчи Шухрат Шоносиров ҳам банкимиздан 2019 йил 19 июндаги №1741-сонли кредит шартномасига асосан 3 йил муддатга истеъмол кредити олган экан. Ва, эътибор беринг, ушбу кредит ҳужжатларида инспектор сифатида мен курсатилган эканман. Энди тасаввур қилинг, терговчи Ш.Шоносиров билан тергов жараёнида эндигина танишаётган бўлсам, қолаверса, терговчи ҳам мени тергов жараёнида биринчи марта кўраётганини тан олаётган бўлса, қандай қилиб унга кредит чиқариб берган бўлишим мумкин?

Терговчининг ўзи эса кредит ҳужжатларини мен эмас, бошқа бир киши прокуратурага келиб, расмийлаштирилганини адвокатим гувоҳлигида таъкидлаб турибди. Қани бу ерда мантқиқ? Тасаввур қилмасизми, қандай қилиб имзо чекиш ҳуқуқига эга бўлмаган оддий мутахассис ҳеч кимнинг руҳсатсиз шунча миқдордаги пулни кредит сифатида чиқариб юбориши мумкин?

Ҳеч кимга сир эмаски, «Ўзсаноатқурилишбанк» республикамизда ми-

жозлар манфаати ва қонунийликни биринчи ўринга қўядиган банклардан бири.

Юқоридаги ҳолат эса, яъни терговчининг банкка бормасдан туриб ҳам истеъмол кредитини олгани банкнинг собиқ раҳбари ва унинг шериклари томонидан республика банк томонидан қўйилган талаблар бузилганини тасдиқлаб турибди.

Шунинг учун ҳам марҳум Ҳ.Маҳмудовга қарашли ишдаги кредит ҳужжатларини меннинг номимдан тайёрлагандек қилиб банк компьютерига киритилганини жиддий текширишларини сўрардим.

Юқоридагиларни инобатга олган ҳолда, менга нисбатан тўхмат уюштириб, жавобгар қилишга уринаятганлар фаолиятига ҳолис баҳо беришингизни ва шу йўл билан адолат тикланишида амалий ёрдам беришингизни сўрайман.

Умид қиламанки, қонун устуворлиги таъминлаётган Янги Ўзбекистонда ҳеч бир фуқаронинг ноҳақ айбдор бўлишига йўл қўйилмайди.

Аризачи:
А.Режапов
04.01.2021 йил

Хулоса ўрнида биргина фикр айтишимиз мумкин, ҳолос. Ишончимиз комилки, юқоридаги чигал масалада ким ҳақ ёки аксинча экани аниқланишидан барча бирдек манфаатдор. Бизнингча, ушбу ҳолат бўйича Фарғона вилояти прокуратурасининг адолатли ходимлари ҳам ўз фикрларини билдирадилар ва Қўқонда бўлаётган, хусусан Қўқон шаҳар ҳокимлигида турли миш-мишларни келтириб чиқарётган «кредит ўйин»лариға ҳолис нуқта қўядилар.

Умид АРСЛОНБЕКОВ.

ҚУҚОНДА

юз берган куйидаги воқеа бирон-бир «креатив» режиссёрнинг қўлига тушиб қолса борми, битта кассабоп сериал «естъ» бўларди. Чунки сюжет бор, жабрланувчи ҳам, жабр етказувчи ҳам... Бош қаҳрамон ролига Учкўприк тумани прокуратураси терговчиси асосий номзодлардан бири сифатида кўрилиши ҳам мумкин. Мабодо терговчи нўноклик қилса, ёки кино санъатидан йироқ эканини сездириб қўйса, унда бош қаҳрамонликка Қўқон шаҳар ҳокими ўринбосарини тавсия қилса бўлади. Мавзу ҳам замонавий: бир неча киши номига банкдан миллионлаб кредит олинди, қайтаришга келганида «дўппи торлик қилиб»ми ёки нафс панд берибми, ҳар қалай айб бошқа бир кишига – соддароқ «қаҳрамон» зиммасига юклатилади. Бировга гапирсанг ишонмаслиги, журналист сифатида арзимаган воқеага

«тун» кийдирыспизлар, дея иддао қилиши мумкин. Аввалига биз ҳам ишонмадик. Қўқонлик блогер Нигора Алимова юз берган воқеани ФБдаги саҳифасида эълон қилиб, жабрдийда йигитни «гапиртирганида» ҳам иккилангандик очиги. Аммо орадан икки кун ўтиб, ўша қаҳрамонимиз ўз оёғи билан тахририятга кириб келди. Унинг гапини бўлма, охиригача эшитдик ва 480 миллион сўм миқдоридagi маблағ кимлар томонидан ва қандай мақсадларга берилганини бироз англагандек бўлдик. Аммо бундай «ўйин»га Учкўприк тумани прокуратураси терговчиси қай тарзда аралашиб қолди, деган саволга жавоб топа олмаётган эдик. Суҳбатимиз хотимасида ушбу «сирли савол»га ҳам жавоб топилди. Маълум бўлишича, учкўприклик терговчи ўзи танимаган ва умрида кўрмаган, энг кизиги ўзи гумон қилаётган йигитдан 15 миллион сўм миқдорида кредит олган экан... Ҳа, ҳаётда шунақаси ҳам бўлар экан... Энди воқеани қаҳрамонимизнинг узидан эшитсак:

ТАБРИК

**ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ»
ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ
ШАҲАР КЕНГАШИ**
2021 ЙИЛ БАРЧАНИНГ ХОНАДОНИГА ОМАД
ВА БАХТ, ОИЛАВИЙ ҚУВОНЧ ВА ТУТУВЛИК
ОЛИБ КЕЛИШНИ ТИЛАЙДИ! ЮРТИМИЗ
ТИНЧ, ОСМОНИМИЗ МУСАФФО БЎЛСИН!

**ЯНГИ ЙИЛИНГИЗ
МУБОРАК БЎЛСИН!**

**ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ»
ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ КЕНГАШИ**

**«ЁШЛАРНИ ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ВА АҲОЛИ САЛОМАТЛИГИНИ
МУСТАҚАМЛАШ ЙИЛИ» ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН 2021
ЙИЛ ТИНЧЛИК ВА ТОТУВЛИК, ХАЙР ВА САХОВАТЛИ ҚАМДА
БАРАКАЛИ ЙИЛ БЎЛСИН!**

Янги йилингиз қутлуғ бўлсин, азиз юртдошлар!

**БАРЧА ЮРТДОШЛАРИМИЗНИНГ ВАТАНИМИЗ РАВНАҚИ ВА
ХАЛҚИМИЗ ФАРОВОНЛИГИЙЎЛИДАГИ ШАРАФЛИ ВА ЭЗГУ
ИШЛАРИГА УЛКАН ЗАФАРЛАР ТИЛАЙМИЗ!**

**ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ»
ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ САМАРҚАНД
ВИЛОЯТИ КЕНГАШИ**

✓ **Ўйиндан сўнг WhoScored портали ушбу учрашув футболчилари рейтингини эълон қилди. Унга кўра, Шомуродов 6,8 балл йиққан. Бу «Женоа» футболчилари орасидаги 4-энг яхши натижа бўлди.**

Пандемия сабаб 2020 йил бироз нохуш иил сифатида тарихда қолди. Шунга қарамай, барча соҳаларда шиддатли ислохотлар амалга ошди. Бунга юртимизнинг ҳар бир гўшасида олиб борилаётган бунёдкорлик ишларида ҳам кўриш мумкин. Зеро тинчлик-хотиржамлик, сиҳат-саббатлик ҳукм сурган дийрга шундай чиройли кунлар ярашади.

ЭРКИН КОМИЛОВ:

«Тўқчиликда ўсаётган ёшларимиз биз тортган машаққатларни эртақ деб ўйлашади...»

Пазар ШУКУР

Юрак осмонида азоб найсони, Тўсади нурларни — севинчлар йўлини. Бўғзига тикқилар Харорат жони, Беғубор Чеқсизлик кўтарар қўлини.

Юрак ҳам бўғилар етмай нафаси, Туманлар ортида инграйди сурур. Тинади юзларда кулгулар саси, Изтироб — изгириин тўқади ғурур.

Совуқ сўз!.. Вужудни — юрак оламин, Қаҳратон қаҳридай қўйди совутиб. ...Севинчлар йўлини очади секин, Музлаган кўнгилини кимдир овутиб. Нурлардан ёришгай юрак осмони!..

Кетаяпман. Ой қалқиб оқар, Ой ютгандай ёришар бағрим. Чироқларнинг таралган тила — Сочларига қўмилар шаҳрим.

Шаҳар узра, қўнолмай Кеча, Учиб юрар, осмонда қушдай. Вужуди тош, қоп-қора кўча Чўзилади энг узун тушдай.

Қувончларим, сал қўйинг ёлғиз, Термулайин юксакка пича... Бахт қушидай кенг қанот ёзиб, Учиб юрар осмонда Кечат.

Дарахтлар ҳам кўринмас юпун, Сарғайса-да барглар — кийими. Бугун ҳаёт нақадар ширин, Келди экан ҳаётнинг кими?

СПОРТ

WhoScored:

«Элдор Шомуродов энг яхшилардан!»

3 январь куни «Женоа» ҳужумчиси Элдор Шомуродов Италия «А» Сериянинг 15-тури доирасида «Лацио»га қарши кечган ўйиннинг иккинчи бўлими бошида захирадан майдонга қўшилди ва кўп ўтмай голли узатгани амалга оширди (1:1).

Ўйиндан сўнг WhoScored портали ушбу учрашув футболчилари рейтингини эълон қилди. Унга кўра, Шомуродов 6,8 балл йиққан. Бу «Женоа» футболчилари орасидаги 4-энг яхши натижа бўлди.

Шомуродов 45 дақиқа давомида голли узатмадан ташқари уч марта дарвоза томон зарба берган бўлса, битта муваффақиятли дриблинг ишлатди. Элдор 11 та узатгани амалга оширди ва уларнинг 8 таси (73%) аниқ чиқди. Шунингдек, футболчи 9 бор яққакўрашларга киришиб, уларнинг иккитасида голиб чиқди.

Маълумот учун яна бир тахлилий портал — SofaScore Шомуродовга 7,2 балл қўйган эди.

Тахририятимиз меҳмони, элимиз ардоғидаги санъаткор, Ўзбек Миллий академик драма театри актёри, Ўзбекистон Халқ артисти Эркин Комилов билан суҳбатимиз ана шу ҳақида бўлди.

— Янги Ўзбекистоннинг бугунги имконият ва ютуқлари, муаммоларини нималарда кўрасиз?

— Баъзи бирлар, Янги Ўзбекистон деганда, бугунги курилишларни тушунади. Баланд иморатлар, табобат, фан, қишлоқ хўжалиги, саноатда бўлаётган янгиликларни билиши мумкин. Менимча, Янги Ўзбекистон бу инсоннинг дунёқараш ва фикри ўзгарганини аниқлатади.

Бир пайтлар пахта кимга, нима учун етиштиратганимизни, ер ости ва ер усти бойликларимиз қаёққа кетяпти, билмасдик. Бугун замон ва шароит ўзгарди, тўқчиликда ўсаётган ёшларимиз яқин ўтмишда кийимларимиз ямоқ қолди мактабга борганимиз, қандай машаққатлар тортганимизни билишмайди. Бу уларга гўё эртақдек туюлади. Уша вақтда буви ва оналаримиз «мана бу аталани ичгин, мана бу зоғора нонни бир бўлагини ҳозир егинг, тушда қолганини ейсан», дейишган. Биз шундай қийинчиликларни, Иккинчи жаҳон урушидан кейинги очлик надоматларини тортганмиз.

Минг шукр, буларнинг бари хотирага айланди. Бугун инсон ҳам, унинг онгу шуури ҳам ўзгариб, янгилашиб борапти. Биз ўз тилимизни ҳам унутиб юбораёзгандик. Аризани рус тилида ёзардик, минбарларда рус тилида сўзлардик.

Уша суронли йилларда Имом Ал Бухорий, Имом Термизий каби буюк алломаларимизнинг хоки пойи қандай хароба аҳволда эди, бир эслайлик.

Бугун улугларимиз мангу қўним толган масканларга ташриф буюрган кишининг бахри дили очилади. Бундай ўзгаришларни ёшларимиз қалбан ҳис этишлари керак.

— Бугун босма нашрлар ўрнини интернет эгаллади, матбуотга ўрин йўқ дегувчиларнинг фикрларига қандай қарайсиз?

— Президентимиз фаолиятининг илк даврида, халқимиз, ёшларни китоб ўқишга, китобхонликка даъват қилди. Ва, бу борада муҳим қарорлар қабул қилинди. Шукурки, халқимиз китоб ўқишга қайтмоқда.

Тўғри, интернет, албатта керак. Буни айниқса, пандемия даврида теранроқ аниқлади. Инсон онги ва тафаккурини чархлашда китоб билан бир қаторда газета ва журналларнинг ўрни ҳам теппа тенг. Чунки, босма матбуотда «тоши оғир» мақолалар чоп этилади, уларни ўқиган инсон ўзига нимадир олади, ўйга толади, мулоҳаза юритишга, таҳлил қилишга ўрганади. Шунинг учун ҳам Интернет ҳеч қачон газета-журналларнинг ўрнини босмайди.

— Сиз кўп йиллик санъат соҳасидаги фаолиятингизга қараб нималарни мушоҳада қиласиз?

— Елдек ўтаётган умримни

сарҳисоб қилиб, тез-тез ўзимга савол бериб тураман: нима ишлар қилдим ва мендан нима қолади?

Албатта, халқимиз, мухлис-ларимнинг меҳр-муҳаббатидан илҳом олиб яшайман, ишлайман. Бу мўнга куч бағишлайди. Лекин ўзимга бўлган талабчан-лигимдан ҳам асло воз кечмайман. Мана, 54 йилдан буён Миллий театрда фаолият юритиб, не-не буюк санъаткорлар билан саҳнадош бўлдим, улардан нафақат ижодий, балки чин ҳаётий сабоқлар олдим. Энг катта бахтим шуки, буюк санъат дарғаси Шукр Бурҳоновнинг шоғирдиман. Ҳар сафар қабрларига зиёратга борганимда, уларнинг «Мана бу ерда хато қилдинг», деган сўзлари қўлоғим остида жаранглагандек бўлади. Узоқ ўтираман, мушоҳада юртаман, хулосалар чиқараман...

— Сиз ҳам бугун катта устозсиз, кўплаб шоғирдларингиз бор...

— Албатта, биз ҳам улуг устозларимиз сингари ёшларга ўзимизнинг барча қирраларимизни ўргатишга ҳаракат қиляпмиз. Мен ўзим саҳнани эъзозлайман. Шунинг учун ҳар сафар саҳнага чиқишимдан олдин покляниб оламан.

Кўпинча спектаклдан сўнг ёшлар ва ёши улуг отахон-онахонлар кутиб туришганини кўриб, қувониб кетаман ва улар билан эринмай суҳбатлашаман.

Очигини айтсам, бугун ёшларимиз, айниқса, санъатга кириб

келаётган ўғил-қизларимиз билан жиддий шуғулланишимиз керак. Олий ўқув даргоҳида уларга театрда 40-45 йил саҳна чангини ютган санъаткорлар маҳоратдан дарс бериши керак.

Театрнинг ўз қонун-қоидалари бор. Уни баъзи талабалар билмайди. Улар театрга кўзларида қора кўзойнак, бўяниб кириб келишади, демак артист бўяниши шарт, деб ўйлашса керак. Мен уларга ташқи эмас, ички оламингни бўя, дегим келади. Менда устозларнинг берган таълим, ўғитлари бор. Улардан ўрганмаганларимни ён-атрофимдан кузатиб, қалбимга муҳрлаб қўйганман. Энди шу ўғитларни ёшларга ҳам улашяпман.

— Эркин Комиловнинг ёшлик хотиралари ҳақида ҳам суҳбатлашасан...

— Ёшлик деганда, ҳар бир кишининг албатта, биринчи ўринда туғилган жойи, ота-отаси ва яқинлари кўз ўнгига келади. Менинг онам раҳматли кўп фарзандли бўлганлар, ҳар биримизни сизлаб гапирардилар. Уларга бир вақтлар, яъни 45 йил илгари «Ойи, нега ҳамма болаларингизни чиройли қилиб туққансиз, нега фақат мен хунукман?», деганман ўқисниб. Шунда онам раҳматли индамай ўринларидан туриб, ҳовли этагига бориб, «Унақа деманг болам, мен сизни истарангизни иссиқ қилиб туққанман», деганлар. Онаминг шу сўзлари руҳиятимга ўтирган.

Улар яна нонни чеққасини есам қўлимдан тортиб олиб, «Нонни ўртасини энг болам, шаҳарни ўртасида яшайсиз», дердилар.

Мана бугун уйим шаҳарнинг марказида жойлашган. Андижон вилояти, Хўжаобод тумани, Кўфа қишлоғи, яъни Қирғизистоннинг Уш шаҳрига яқин бўлган қишлоқда туғилиб...

Ҳар сафар уйимга келиб, эшик кўнгиригини босганимда, онаминг шу сўзлари ёдимга тушади. Айтишади-ку, оналарнинг дуолари мустажоб, деб.

Умр шундай оқар дарё каби тез ўтиб кетар экан. Ёшлик ва ҳар бир кунимиз ҳам биз учун меҳмон аслида. Аллоҳ севган бандаларига қувонч билан қўшиб, ғамлар ҳам бераркан. Ҳаммасига чидаймиз. «Оҳ-воҳ» деймиз, лекин вақт ўтиб, унутамиз. Аллоҳ албатта бошқа йўлни кўрсатади. Шундай экан, Яратган эгамиз доимо бизни яхшилик билан қувонтирсин.

Суҳбатдош:

Вилоятхон ШОДИЕВА,
«Миллий тикланиш» муҳбири

Асаблар толганда тор бўлиб дунё,
Диллардан йўқолса, шодлик туйғуси
Бундайин дам учун энг яхши даво
Ширингина гўдақнинг нурли кулгуси...

Толеинг баланд бўлсин,
қизалоқжон!

ЎЗБЕКИСТОН
«МИЛЛИЙ
ТИКЛАНИШ»
ДЕМОКРАТИК
ПАРТИЯСИНИНГ
ИЖТИМОЙ-СИЕСИЙ
ГАЗЕТАСИ

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

Алишер ҚОДИРОВ – кенгаш раиси,

Акмал САИДОВ, Абдулазиз АККУЛОВ, Аббор ПЎЛАТОВ,
Амриддин БЕРДИМУРОДОВ, Бахтиёр САЙФУЛЛАЕВ,
Илхом АБДУЛЛАЕВ, Минхожиддин МИРЗО,
Нодир МУХТОРОВ, Отабек ЖИЯНБОВЕВ,
Озодбек НАЗАРБЕКОВ, Ортиқали ҚОЗОҚОВ,
Феруза МУҲАМЕДЖАНОВА, Хуршид ДЎСТМУҲАММАД,
Шерзодхон ҚУДРАТХЎҲАЕВ, Шавкат ШАРИПОВ,
Шухратжон АХУНДЖАНОВ.

Бош муҳаррир:

Миродил АБДУРАҲМОНОВ

ТАХРИРИЯТ

МАНЗИЛИ:

Тошкент шаҳри,
Миробод тумани,
Буюк Турон кўчаси,
41-уй.
Газета тахририят
компьютер
марказида терилди
ва саҳифаланди.

Муаллифлар фикри
тахририят нуктаи
назаридан фарқ
қилиши мумкин.

Тахририятга келган хатлар доимий
этиборимизда бўлиб, улар
муаллифларига қайтарилмайди.

Навбатчи муҳаррир:

Равшан МАҲМУДОВ

Навбатчи:

Вилоятхон ШОДИЕВА

Дизайн:

Маъмуржон ҚУДРАТОВ

Электрон почта:

mtiklanish@bk.ru / mtiklanish@mail.ru

ТЕЛЕФОНЛАР:

Қабулхона (факс): (0-371) 232-12-03, +99897 755-10-11

Газета «SHARQ» нашриёти-мағбаа акциядорлик компаниясида
чоп этилди.

Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй

2008 йил 29 октябрда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлиги томонидан № 0223 рақами билан рўйхатдан ўтган.

Газета ҳафтанинг чоршанба куни чиқади.

Адади – 4699.

Газетанинг баҳоси келишилган нарҳда.

Қоғоз бичими: 350x587. Ҳажми: 6 босма табоқ

Буюртма – 116

Босишга топшириш вақти 21.00.

Топширилди 3:35

ISSN 2010-7714